

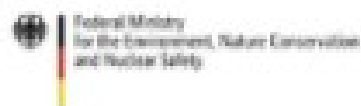
- НАЦРТ -

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Supported by:

Based on a decision of the German Bundestag

- НАЦРТ -

План развоја општине Прибој за период 2022-2028.

- са анализом постојећег стања -

Прибој, децембар 2021. године

Садржај

1.	Увод.....	1
1.1.	Контекст за доношење плана развоја општине Прибој	1
1.2.	Процес и методологија израде Плана развоја општине Прибој	2
2.	Прибој у планским документима вишег реда.....	4
2.1.	Прибој у Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године	4
2.2.	Прибој у Нацрту просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године	5
2.3.	Извод из Просторног плана општине Прибој до 2025. године.....	6
3.	Преглед и анализа постојећег стања.....	8
3.1.	Природно-географске карактеристике	8
3.1.1.	Географски положај.....	8
3.1.2.	Геоморфолошке карактеристике	9
3.1.3.	Климатске карактеристике	9
3.1.4.	Геолошка грађа, геотектонске и геосизмичке карактеристике.....	10
3.1.5.	Педолошке карактеристике и коришћење земљишта	10
3.1.6.	Хидролошке карактеристике	10
3.2.	Демографија	11
3.3.	Образовање	12
3.4.	Привреда	14
3.5.	Заштита животне средине	18
3.5.1.	Ваздух.....	18
3.5.2.	Шуме	19
3.5.3.	Биљни и животињски свет	19
3.6.	Комуналне делатности	20
3.6.1.	Водоснабдевање и санитација.....	20
3.6.2.	Управљање отпадом	21
3.6.3.	Енергетика	21
3.7.	Социјална и здравствена заштита.....	22
4.	Визија општине Прибој.....	25
4.1.	Полазне основе за креирање и дефинисање визије развоја општине Прибој.....	25
4.2.	Визије општине Прибој.....	26
5.	Развојни правци	27
6.	Приоритетни циљеви.....	28
7.	Мере.....	33
8.	Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја.....	57
8.1.	Институционалном оквиру за спровођење Плана развоја	57
8.2.	Финансијски неопходни за спровођење Плана развоја и начин њиховог обезбеђивања	57
8.3.	Праћење спровођења Плана развоја	58
8.4.	Начин извештавања и верификација остварених резултата	58
8.5.	Ревизија плана развоја	59

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Увод

1. Увод

1.1. Контекст за доношење плана развоја општине Прибој

Стратешко планирање на нивоу јединице локалне самоуправе представља процес којим се локална заједница, њени лидери, привреда, невладин сектор и други локални актери, али пре свега грађанке и грађани, одређује према томе у ком правцу желе да се развија њихова општина, односно постижу консензус око тога како виде своју заједницу у перспективи и како до тог жељеног стања треба доћи. То укључује развијање визије за будућност и одређивање приоритетних циљева, мера и акционих планова за постизање те визије.

План развоја као плански документ најширег обухвата и највећег значаја за јединицу локалне самоуправе служи као мапа пута заједнице, а сврха му је да, кроз партиципативни процес израде и доношења, изврши приоритизацију ресурса, циљева, иницијатива, пројеката и операција, како би зацртана визија била достигнута.

Закон о планском систему Републике Србије¹ донет је 2018. са намером да омогући успостављање ефикасног, транспарентног, координисаног и реалистичног система планирања на свим нивоима у нашој земљи. Поставком хијерархије планских и других докумената јавне политике, Закон даје оквир за све актере у планском систему, а чији су ЈЛС важан део, да своја стратешка промишљања о кључним аспектима одрживе социјалне, економске и климатске политике, регионалног и просторног развоја, ставе у контекст оптималног коришћења буџетских средстава, административних капацитета и природних ресурса.

Плански систем постављен Законом и пратећим подзаконским актима даје смернице за израду и праћење реализације плана развоја, а који садржи преглед и анализу постојећег стања, визију односно жељено стање, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи и преглед одговарајућих мера са описом, које се даље разрађују другим документима јавне политике и средњорочним планом ЈЛС. Евалуација реализације циљева се врши сваке треће године по доношењу плана, тако што општинско веће треба да утврди предлог извештаја о учинцима спровођења плана развоја, који подноси на усвајање скупштини ЈЛС. Приликом израде плана развоја ЈЛС треба да води рачуна о његовој усклађености са планским документима донетим на вишим нивоима, водећи рачуна о изворним надлежностима ЈЛС у домену планирања. Посебно је важно и потребно ускладити визију развоја ЈЛС дефинисану планом развоја са просторним планом, како би приоритетни циљеви и мере били у складу са одрживи економским растом и развојем, рационалним коришћењем земљишта, демографским променама и становањем, саобраћајем и техничком инфраструктуром, животном средином, културним наслеђем и свим осталим областима које су у надлежности ЈЛС.

Припрема плана развоја општине Прибој развијен је кроз пројекат „Зелени рурални договор - стратегије одрживе и паметне транзиције за руралне општине“, који је део Европске климатске иницијативе (ЕУКИ), Федералног министарства за животну средину, заштиту природе и нуклеарну сигурност Савезне републике Немачке (БМУ), а стручну подршку у изради је давала РЕС Фондација² из Београда.

¹ „Службени гласник РС“, број 30/2018

² <https://www.resfoundation.org/>

1.2. Процес и методологија израде Плана развоја општине Прибој

Процес израде Плана развоја општине Прибој вођен је по следећим фазама:

- Припрема и организација процеса израде Плана развоја;
- Преглед и анализа постојећег стања;
- Дефинисање визије/жељеног стања;
- Дефинисање приоритетних циљева;
- Дефинисање мера;
- Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја;
- Усвајање Плана развоја од стране Скупштине општине Прибој.

Процес је започео **фазом припреме и организације** у оквиру које је донета Одлука о приступању изради Плана развоја општине Прибој за период од 2022. до 2028. године³, коју је донело Општинско веће на седници одржаној 22. априла 2021. године. Одлуком је дефинисано да се приликом израде Плана развоја узимају у обзир циљеви одрживог развоја, укључујући заштиту животне средине, борбу против климатских промена, ублажавање ефеката климатских промена, прилагођавање климатским променама и спречавање прекомерног коришћења природних ресурса, водећи рачуна да се омогући остваривање појединачних правних и других интереса свих заинтересованих страна и циљних група, уз истовремену заштиту јавног интереса. Одлуком је још одређени садржај, структура и обавезни елементи које План треба да садржи, затим поступак израде по фазама, као и да ће Општинско веће донети посебну одлуку о образовању и задацима координационог тела за израду и праћење спровођења Плана развоја и тематских радних група.

Одлука о образовању координационог тела за израду и праћење спровођења плана развоја општине Прибој за период од 2022. до 2028. године и тематских радних група⁴ донета је на седници Општинског већа одржаној 11. јуна 2021. године, а дефинише састав и задатке овог тела. Одлуком су успостављене и три радне групе за израду Плана развоја и то:

- 1) Радна група за одрживи економски развој;
- 2) Радна група за друштвени развој и социјалну заштиту;
- 3) Радна група за инфраструктуру, просторни развој и заштиту животне средине.

У **фази прегледа и анализе постојећег стања** радне групе су интензивно радиле на прикупљању података и систематизацији релевантних националних и локалних докумената потребних за утврђивање полазног стања. Иницијални састанци тематских радних група за утврђивање почетног стања одржани су 16 и 17. јуна 2021. године, а на њима је указано на неке од најзначајнијих изазова и праваца развоја Прибоја у наредних 8 година, који се пре свега односе на даљи развој и унапређење инфраструктуре и енергетску транзицију, негативне демографске трендове и потенцијале у области туризма, шумарства и руралног развоја. Састанцима су присуствовали представници општинске управе Прибоја, образовних и културних институција, јавних предузећа, као и цивилног сектора.

³ „Службени лист општине Прибој“ број 2/2021

⁴ „Службени лист општине Прибој“ број 2/2021

Након успостављања почетног стања одржани су састанци тематских радних група 6. децембра 2021. на којима су утврђени **предлози визије и приоритетних циљева**. Том приликом је дискутовано о компаративним предностима Прибоја, могућностима које се пружају даљим развојем бањског или сеоског туризма, као и даљим развоје слободне зоне и привлачењем инвестиција. Закључено је да је највећи изазов који општина Прибој има у наредном периоду како да заустави одлив младих из Прибоја, и како да привуче даље инвестиције које ће омогућити привредни раст уз поштовање стандарда и принципа одрживости и заштите животне средине, како би се Прибој даље профилисао и промовисао као чиста, еколошка средина без фосилних горива чије се потпуно искључивање очекује до 2030. године.

Предлог визије, праваца развоја, приоритетних циљева и мера утврђени су на основу полазног стања, дискусија вођених на нивоу радних група и увида у постојеће документе јавних политика и планска документа. Радне групе су предлоге разматрале и усвојиле на састанку одржаном 6. децембра 2021. године у просторијама Регионалног иновационог *Start-up* центра Прибој.

Јавна расправа о Предлогу плана развоја општине Прибој за период 2022-2028. вођена је у периоду 6-20. децембар 2021. године, тако што је документ био постављен на интернет презентацију општине Прибој и отворен за коментарисање и давање предлога за његово унапређење. Извештај са јавне расправе дат је у прилогу и чини саставни део овог документа.

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Прибој у планским
документима вишег реда

2. Прибој у планским документима вишег реда

У складу с хијерархијом планских докумената по Закону о планском систему план развоја локалне самоуправе, као најзначајнији плански документ на локалном нивоу, треба да буде усклађен, како са документима развојног планирања на државном нивоу, тако и са политиком просторног развоја исказаном кроз просторни план локалне самоуправе. С обзиром да у тренутку израде Плана развоја општине Прибој, нису били усвојени ни План развоја Републике Србије, нити Инвестициони план Републике Србије, на овом месту сагледано је помињање општине Прибој у Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године и Нацрту просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године, а дат је и преглед најважнијих елемената Просторног плана општине Прибој до 2025. године, које је требало имати у виду приликом израде овог документа.

2.1. Прибој у Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године

У Просторном плану Републике Србије (ППРС) од 2010. до 2020. године општина Прибој се експлицитно помиње на више места. У делу који се бави социјалном кохерентношћу ППРС наводи да демографски капитал Републике Србије представља један од најкритичнијих ограничавајућих фактора за развој, те да ће социјална кохерентност њених територијалних целина захтевати јачања хуманог и социјалног капитала, нарочито у деловима где је изражена депопулација. По овом документу проблем депопулације је у мањој мери изражен у западној Србији, али свакако захтева, између осталог, јачање улоге мањих урбаних центара међу којима је и Прибој.

По овом документу подручје општине Прибој припада просторној целини југозападне Србије као целини изузетних природних одлика, изразито богатој биодиверзитетом, биомасом и геотермалном енергијом, потенцијалима који су недовољно и неадекватно искоришћени у развојне сврхе.

У секцији о економско-регионалној интерактивности инсистира се на доброј функционалној повезаности западне Србије са централном Србијом и АП Војводином, коју треба остварити преко мањих развојно-функционалних региона, а због њених геоморфолошких особина значајну улогу треба да добију и мањи урбани центри попут Прибоја.

Прибој се наводи и у делу о девастираним подручјима као једна од средина у којима је због дугогодишње стагнације привреде и процеса реструктурирања индустријског сектора дошло до економско/производе девастације и драстичног смањења броја запослених. ППРС даље наводи да су индустријски девастиране општине суочене су са израженим економским (пропадање индустријских капацитета, неуспели покушаји ревитализације, ниски ефекти приватизације), структурним (висока незапосленост) и социјалним проблемима.

Просторни план такође наводи квалитетну животну средину као један од основних критеријума за уравнотежен и одржив развој Републике Србије. У делу о елементима животне средине општина Прибој се наводи као једно од подручја загађене и деградиране животне средине, што су локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања, са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота.

Овај документ истиче важност артикулација културног наслеђа као развојног ресурса, те његове заштите, уређења и коришћења на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите. У овом делу као један од споменика који са непосредном околином чини сагледиву културно-пејзажну целину наводи се и Манастир Бања код Прибоја.

У делу који третира просторну дистрибуцију и развој индустрије Прибој се наводи као место једне од индустријских зона у оквиру Златиборске области која ће бити изграђена и комунално опремање.

Осим тога када се говори о просторни развоју туризма Прибојска бања је издвојена као једно од осталих националних бањских туристичких места, са геотермалним потенцијалом и просечним протицајем воде из постојећих извора и бушотина од 50 l/s.

Коначно у Просторном плану, у делу који се бави функционалним везама са ширим окружењем, Прибој има значајно место у сарадњи на пољу саобраћајне интеграције, енергетске дистрибутивне инфраструктуре, привредне сарадње у области индустрије и трговине, културна сарадња у оквиру прекограничне развојне зоне Пљевља, Бијело Поље – Пријепоље, Прибој/Нова Варош.

Шуме као потенцијал за очување биоразноврсности и за производњу биомасе су природни потенцијал и уз њихово унапређење, заштиту и рационално коришћење представљају важан фактор привредног развоја. Стање шумских путева у највећем делу регије је незадовољавајуће како по дужини тако и по квалитету путева а најлошију инфраструктурну мрежу имају шуме на територији општине Прибој.

2.2. Прибој у Нацрту просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године

У оквиру Нацрта просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године који је прошао јавни увид у периоду од 5. априла до 5. маја 2021. године и који током израде Плана развоја чека на усвајање, Прибој је препознат и помиње се неколико пута.

У оквиру анализе стања у делу који се бави општом оценом стања урбаних система и уређења урбаних насеља, Прибој је смештен у пету групу као једно од других урбаних подручја недовољно интегрисаних осовинама, која представљају урбане центре средње величине све слабијег функцијског капацитета, који се налазе у пограничним деловима Србије.

Нацрт просторног плана као важан део урбаног система Републике Србије препознаје средње и мање центре у неразвијеним руралним подручјима и деловима пограничних, брдско-планинских и саобраћајно слабо доступних простора, који поседују развојне потенцијале, довољну популациону величину, релативно развијен хумани капитал и јавно-социјалну инфраструктуру, урбано-развојни континуитет, културни идентитет и слично, и који су наслоњени на секундарне појасеве развоја и саобраћајне коридоре преко којих се просторно-функцијски интегришу и остварују везе са осталим територијама и агломерацијама у регионалном окружењу. Општине Прибој је препозната као један од тих средњих и мањих центара.

Овај документ даје и хијерархију осовина/појасева развоја, а међу секундарне, који се пружају кроз недовољно развијена подручја са значајним природним и створеним потенцијалима, сврстава и пештерско – лимски појас, на правцу од Новог Пазара ка Сјеници, Новој Вароши и Прибоју (Босна и Херцеговина), са краком од Сјенице ка Пријепољу (веза са правцем Б. златиборског појаса и Црном Гором). Планским усмеравањем развоја секундарних појасева унапредиће се њихов саобраћајни положај и доступност, инфра и супраструктурна опремљеност, демографски и привредни развој.

Приликом разматрања иновативне и пословно индустријске структура Нацрт просторног плана наводи Прибој као једну од јединица локалне самоуправе у којима ће се планским решењем у индустријску алокацију укључити и слободна зона. Осим тога, овим документом је предвиђено да буде подржано успостављање и развој нових регионалних иновационих *start-up* центара у неколико урбаних центара међу којима је и Прибој. Пословни инкубатори су инструменти локалног економског развоја за привлачење *start-up*, микро, малих и средњих предузећа и предузетника ка иновативном развоју производа.

Када је реч о просторном развоју туризма Нацрт просторног плана препознаје Прибојску Бању као једу од осталих секундарних бањска места националног значаја са претежно летњом понудом.

Развој дистрибутивне мреже за електричну енергију обухвата реконструкцију и модернизацију постојећих трансформаторских станица чиме ће се постићи смањење тренутно врло високих губитака у дистрибутивним системима и повећати њихова ефикасност, оствариће се већи ниво поузданости рада система и обезбедити бољи квалитет снабдевања купаца електричном енергијом. Једна од трансформаторских станица које ће бити изграђене до 2035. године је и ТС 110/35/10 kV „Прибој“.

Када је реч о гасној инфраструктури планирани просторни развој гасоводног система у Републици Србији подразумева изградњу више магистралних, регионалних и разводних гасовода. Један од разводних гасовод у оквиру система који је предвиђен Нацртом просторног плана је и Златибор - Прибој – Главни разводни чвор Бистрица - Пријепоље - Сјеница.

У погледу обновљивих извора енергије по овом документу Прибој са Прибојском Бањом поседује геотермални потенцијал просечног протицаја воде из постојећих извора и бушотина који прелази 50 l/s.

Као и у постојећем Просторном плану, у Нацрту општина Прибој се наводи као једно од најугроженијих подручја у погледу квалитета животне средине.

2.3. Извод из Просторног плана општине Прибој до 2025. године

Просторни план представља основни плански инструмент за усмеравање и управљање дугорочним одрживим развојем локалне заједнице, коришћењем, организацијом и уређењем простора општине Прибој. Овим планом се разрађују основна стратегијска одређења, планска решења и смернице утврђене Просторним планом Републике Србије. Просторни план даје концепција развоја и уређења општине Прибој до 2025. године, што се у доброј мери преклапа са временским хоризонтом Плана развоја и због тога је било важно ускладити развојне перспективе дате у ова два документа.

По Просторном плану, на основу стања и природних и створених потенцијале развоја, подручје општине Прибој се условно посматрано може поделити на две развојне зоне, и то:, подручје Лимске котлине којој припадају општински центар и Прибојска Бања и насеља непосредно наслоњена на Прибој која му гравитирају и која у просторном и функционалном погледу представљају целину и остатак територије општине коју чине разбијена насеља брдско-планинског подручја.

Зона општинског центра, која по већини демографских и економских показатеља представља развијенију зону, по Просторном плану, концепцију просторног развоја је потребно заснивати на даљем развоју и јачању функција града Прибоја, односно јавних служби, услужне делатности и других функција. Развој индустрије у овој зони може представљати активност од посебног значаја, коју је потребно развијати на постојећим локацијама у грађевинском подручју Прибоја. Развој туризма у овој зони је потребно базирати на здравственом туризму у Прибојској Бањи, излетничком туризму у зони Лима и манастира Светог Николе и СветогЂорђа, Цркве Арханђел Михаила, спортско-рекреативном туризму на рекама и језеру и транзитном туризму у граду Прибој.

У долини Лима и Увца Просторни план даје приоритет заштити пољопривредног земљишта, како од плављења, тако и од нерационалног ширења грађевинског земљишта. За остатак простора Општине приоритет представља заштита пољопривредног и шумског земљишта и развој пољопривреде.

Осим тога, овај документ истиче да привредни потенцијали општине Прибој леже у развоју малих и средњих предузећа, пољопривреде и туризма, али и у развојним технологијама индустрије саобраћајних возила и хемијске индустрије.

Просторни план се бави и питањем демографије, па тако у циљу подстицања задржавања становништва у овој зони, документ посебно истиче да планским решењима треба подржавати повећање квалитета јавних служби и опремање простора инфраструктурним мрежама и објектима. Најзначајнији стратешки задатак представља јачање регионалних веза града Прибоја са окружењем и прекограничних веза са суседним општинама Републике Српске и Црне Горе, засновану на партнерству свих релевантних чинилаца, који користе расположиве развојне инструменте и потенцијале тих подручја. Јачању поменутих регионалних веза, као и валоризацији пограничног положаја града Прибоја на унутрашњем и спољашњем плану најзначајнији допринос треба да дају стратешка планска решења у области саобраћаја и инфраструктуре.

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Преглед и анализа
постојећег стања

3. Преглед и анализа постојећег стања

3.1. Природно-географске карактеристике

3.1.1. Географски положај

Општина Прибој се налази у југозападном делу Републике Србије, између 43° 33' 59" северне географске ширине и 19° 32' 07" источне географске дужине, на тремеђи Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине. На северу се граничи са општином Чајетина (у дужини од 23 km), на истоку са општином Нова Варош (15.6 km), а на југоистоку са општином Пријепоље (28 km). На југу у дужини од око 27 km граница општине је и државна граница са Републиком Црном Гором (општином Пљевља), а на западу у дужини од око 51 km граница Општине је и државна граница са Републиком Босном и Херцеговином (општине Рудо и Чајниче). Укупна дужина границе општине Прибој је око 145 km. У административном погледу Прибој је општински центар са 14 месних заједница, 33 насеља и 24 катастарске општине. Према организацији државне управе Републике Србије по управним окрузима, општина Прибој припада Златиборском управном округу, од чијег је центра, Ужица, удаљена око 80 km. Општина Прибој има површину од 552 km², а специфична је и по томе што унутар своје територије има енклаву, површине од око 4 km², која припада суседној држави Босни и Херцеговини. Прибоја је од Београда удаљен 280 km, а од других значајнијих центара, као што су Подгорица и Сарајево, 200 km, односно 160 km. Географски положај општине Прибој у југозападном граничном делу Србије, као и удаљеност од главних саобраћајних праваца, њен положај чини доста неповољним у односу на централне делове Републике.

Слика 1. Положај општине Прибој у оквиру административне поделе Републике Србије

3.1.2. Геоморфолошке карактеристике

Геоморфолошки посматрано територија општине Прибој је веома разноврсна. У геотектонском смислу ова област се налази у делу офиолитске зоне Динарида. У рељефу се издвајају три основна макрооблика: речне долине Лима и Увца, флувиоденудационе површи и планинске масе, које се углавном дижу са ових површи. Најизразитија је површ Јабукe (нижа) и површ Побијеника (виша). Од планина се издвајају Побијеник и Јаворје (са 1486 m н.в.) са леве, а Златар са десне долинске стране Лима. Надморска висина долина се креће од 400 до 500 m, површи су високе од 900 до 1300 m, а планине до 1500 m. Најнижа надморска висина је 392 m. Урбано насеље је смештен у левкастом проширењу Лимске котлине коју окружују планине Побједник и Црни Врх, а наслања се на обале Лима са обе стране у дужини од око 5 km. У орографском погледу терен територија Општине углавном припада подручју високих планина у коме доминирају планине Златибор (1496 m), Градина (1347 m), Ожаљ (1242 m), Побједник (1423 m) Јаворје (1485 m) и Бич планина (1386 m). Морфолошки ниже делове терене обухватају мања поља која се налазе у долинама Лима и Увца, где се надморске висине крећу од 400 до 600 m. Краст старовлашких планина је развијен само спорадично и има карактер плитког карста. Развијен је у тријаским кречњацима који леже на верфенским шкриљцима, оголићеним у дубоким долинама, а понекад и у дубљим вртачама. Испод кречњака често је и серпентин. Због таквих особина карст је мање развијен и плићи него у дубоком динарском карсту. Пећине су кратке и нема карсних поља, једино су присутне вртаче и увале малих дубина. Црни Врх је планина која се налази изнад Прибоја, припада групи планина са више планинских ланаца, са просечних 1100 m надморске висине, који се налази између реке Увац (са његове северне и западне стране) и реке Лим (која протиче испод његових јужних падина). На истоку се надовезује на планински ланац Љесковац који се пружа такође између ових река. Са висова ове планине се лако могу видети суседне планине у Србији, Босни и Херцеговини и Црној Гори.

3.1.3. Климатске карактеристике

Територију општине Прибој карактеришу три основна типа климе: жупска 440 - 700 m надморске висине; умерено-континентална 700 - 1.300 m надморске висине; и планинска, преко 1.300 m надморске висине. Средња летња температура је 18.9 °C, а средња зимска температура је 6 °C, средња годишња количина падавина је 752 mm, број сунчаних дана је 60, док број облачних дана износи 145. Овако изразит климатски диверзитет је последица велике рашчлањености рељефа и регионалних ветрова. Средња годишња температура у Прибоју је 9.3 °C, а на висоравнима око 7.6 °C. Негативне средње месечне температуре у долини Лима су регистроване само у јануару - 0.3 °C и фебруару - 0.7 °C. Једно од карактеристичних климатских обележја овог краја јесте и температурна инверзија, која настаје као последица акумулације расхлађеног ваздух у долинама река који се спушта са планинских предела, тако да се у долинама бележе нижи апсолутни температурни минимуми у односу на висоравни. Подручје општине Прибој, као и околина је релативно богато падавинама, али је у количини излучених падавина изражена висинска зоналност. На најнижој тачкама се излучи 752 mm (средња годишња количина падавина), а на висоравнима и узвишењима од 850 - 900 mm. Удео снежних падавина у укупним падавинама је такође различит. У долини Лима он износи 15%, на површима до 30%, док је на планинама преко 40%. Највише се падавина излучи током пролећа и лети, али их има током целе године. И поред обилних падавина, за подручје је карактеристична и интензивна инсолација.

3.1.4. Геолошка грађа, геотектонске и геосизмичке карактеристике

Геолошка грађа општине Прибој је веома хетерогена. На територији општине јављају се различите стенске формације и скоро сви стратиграфски слојеви од палеозоика до квартара. Заступљеност појединих геолошких јединица је неравномерна. Највеће пространство заузимају серија дијабаз-ројначке формације, серпентине и серпентинисани перидотити и, потом, палеозојски шкриљци, затим мезозојски кречњаци. У појединим деловима општине срећу се и магматске стене. Од терцијарних и кварталних наслага доминирају конгломерати, брече и невезани седименти. Тектоника општине Прибој је веома сложена, што се одразило и на морфоструктурни склоп територије. Савремена тектоника је везана за дислокације Лима и Увца, као и Пљеваљску котлину која се налази у непосредној близини. Што се сеизмичности тиче, ова територија се налази између две изразито трусне зоне, Копаоничко-Златиборске и трусне зоне Црногорског приморја. Обе ове зоне утичу на сеизмичку хазардност ове области. Ниво сеизмичког ризика је најмањи на подручју према Златару (6,5-7), знатно је ризичније подручје према Пљеваљској котлини (7,5) и Рудом.

3.1.5. Педолошке карактеристике и коришћење земљишта

Општина Прибој није богата земљишним ресурсима. Педолошки покривач је разноврстан, али су заступљена углавном земљишта лошијег квалитета, настала као последица природних услова, али и људске активности. Стрми нагиби терена погодују ерозији и онемогућавају таложење разореног супстрата и продуката распадања, док је са друге стране најплодније земљиште у долини река у великој мери заузето људским активностима, изградњом саобраћајница и објеката, а све је интензивније и загађење земљишта као последица неадекватног коришћења. Најквалитетнија земљишта у општини Прибој притиснута су водом акумулације ХЕ Потпећ или су уништена прекривком насеља, путева и индустријских објеката. На територији општине најраспрострањенији типови земљишта су литосоли – скелетна земљишта, која су сиромашна хранљивим материјама и немају привредни значај. По ободу речних долина заступљено је колувијално земљиште, које се користи за производњу поврћа, а заступљени су и ранкери и хумусно-карбонатна земљишта која су прекривена ливадама, пашњацима и шумама.

Од укупне површине општине Прибој, од 55.300 ха, на пољопривредно продуктивно земљиште одлази 18.427 ха или 34,95% територије. Општина Прибој релативно је богата шумама и шумским ресурсима. Доминантан размештај шумских ресурса у вези је са вишим деловима општине. Под шумама се у општини Прибој налази око 64%, тј. 35.654 ха. Однос лишћарских и четинарских шума је 65:35. Државним шумама газдује ЈП "Србијашуме" преко свог организационог дела Шумско газдинство „Пријепоље" из Пријепоља, односно преко Шумске управе из Прибоја.

3.1.6. Хидролошке карактеристике

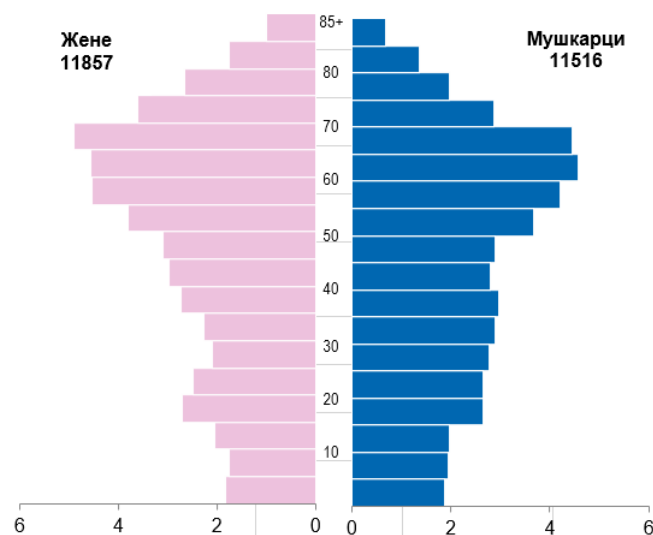
Хидрологија територије општине Прибој условљена је распоредом и количином падавина, морфологијом и геолошком грађом терена. Хидропотенцијал на овом подручју чине реке Лим и Увац са притокама, као и Потпећко језеро, које је настало преграђивањем Лима. Мање десне притоке Лима на том делу су реке Кратовска, Јармовачка, Годушка и Рабреновачка, као и река Увац која уоквирује границу општине са северне стране. Леви део слива формира река Поблаћеница, са притокама – Љутина, Касидолска, Бучевска, Сућеска, Гложанска, Жинска,

Сочица, Баботина, Калуђеровска река, Шалипурска река - које дренирају падине Побијеника, Јаворја, Забрђа. Река Увац тече северном границом општине.

Термоминерални извори су концентрисани у и око Прибојске Бање, али нажалост нису сви каптирани. Најпознатије извориште је оно на коме је подигнута Стара Бања на 530 мнм. Са једним базеном, чији извор даје у секунди 43 литара воде, температуре 37°C. Над слабијим извором изграђена су три базена Нове Бање капацитета 15 литара у секунди са температуром воде 36,5°C. Издашност свих лековитих извора прелази 80 литара у секунди. Вода је без мириса и укуса, акратотерма, а по хемијском саставу слабо радиоактивна, индиферентна хорнеотерма земно-алкалног типа. Лековита вода се пије, али се више користи за купање.

3.2. Демографија

По попису становништва из 2011. године популација Прибоја износила је 27.133, док процена Републичког завода за статистику за средину 2020. године⁵ говори да у општини живи 23.373 становника, што је умањење од 3.760 становника, односно 13,6%. По истом извору пројектовани број становника, уз коришћење средње варијанте са нултим миграционим салдом, у 2041. години је 22.686 (умањење од 2,9% у односу на процену из 2020.), односно 22.184 ако се у обзир узме средња варијанта са миграцијама (умањење од 5,1% у односу на процену из 2020.). Популацију Прибоја у 2020. години чинило је 11.867 жена и 11.516 мушкараца, Густина насељености износила је 42 становника по km², а просечна старост била је 47 година, што указује на изразито негативну старосну структуру. У последње три године, тачније у периоду 2018-2020. година негативан је и однос досељених и одсељених лица. Број досељених лица по годинама је 252 (2018.), 267 (2019.) и 265 (2020.), док је број одсељених лица је 532 (2018.), 508 (2019.) и 488 (2020.).

Извор: Витална статистика, РЗС

Слика 2. Становништво општине Прибој по петогодишњима и полу, 2020. (%)

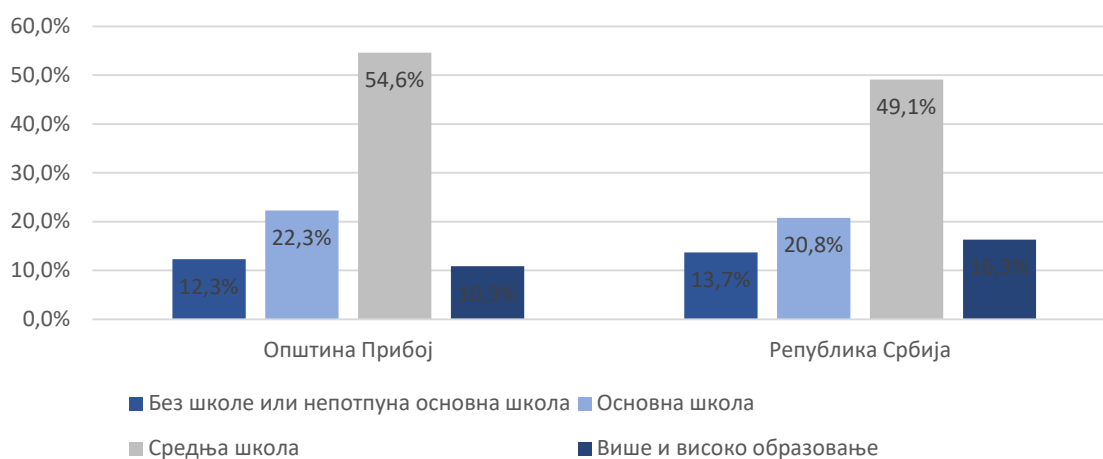
На подручју административне територије Општине постоји 33 насеља од којих је највеће Прибој са становника. Број домаћинстава по последњем попису из 2011. године је 9.257, а просечан броја чланова домаћинстава 2,9.

⁵ Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

Прибој је мултинационална и мултиконфесионална средина у којој су, по последњем попису из 2011. године, две највеће групације Срби који чине 75,86% и Бошњаци, који чине 14,05% становништва, односно православни хришћани и муслимани са уделима од 76,40% и 21,35% у укупној популацији.

3.3. образовање

Према подацима из пописа 2011. године, у погледу образовне структуре грађана старијих од 15 година Општине Прибој, доминирају особе са завршеном средњом школом, којих је 12.806 и чине више од половине укупне популације Општине. Следе особе са само завршеном основном школом (5.228), без основне школе или непотпуна основна школа (2.882) и коначно особе са високим и вишим образовањем (2.556). Остало је непознато образовање 112 особа. У односу на републички ниво (16.3%), Општина Прибој има нешто нижи удео грађана са високим или вишим образовањем (10.9%).

Извор: Републички завод за статистику

Слика 3. Образовна структура грађана Општине Прибој старијих од 15 година, 2011

На територији Општине Прибој станује 549 неписмених особа старијих од 10 година, међу којима су жене (484) битно заступљеније од мушкараца (65). Неписмени чине 2.2% укупне популације Општине старије од 10 година. То је нешто више у односу на републички просек који износи 2%.

Број деце обухваћеним припремним предшколским програмом се битно умањило у претходној деценији услед депопулације Општине. Од 247 деце у 2010. години, број деце се смањило на 143 у 2020. години. Са друге стране, бележи се и апсолутни и релативни раст броја деце у оквиру програма предшколског васпитања и образовања. Број деце узраста до 3 године (јаслени узраст), обухваћених овим програмом се од 2010. увећао са 59 до 139, као и деце старије од 3 године до доба поласка у припремни предшколски програм у истом периоду са 210 на 299.

Број деце примљених у програме предшколског образовања је у 2020. години износио је 546, чиме је у потпуности испуњен капацитет објеката. Од 2013. године, када је програме предшколског образовања похађало 397 деце, бележен је континуиран раст све до 2019 (587 деце). До 2017. године, Општина се није суочавала са немогућношћу пријема деце у програме предшколског образовања услед попуњених капацитета. Од тада број одбијене деце расте. У

2017. години, могућност да похађа предшколско образовање ускраћена је 29. деце, 2018. године 45, 2019. године 55 деце. Да би у 2020. години за чак 65 деце ова могућност била ускраћена. Самим тим постоји већа тражња од понуђених капацитета. Из буџета општине Прибој се у потпуности регресирају трошкови боравка деце из следећих категорија: корисници материјалног обезбеђења породице, деца без родитељског старања смештена у старатељску или хранитељску породицу на територији општине Прибој, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, и за свако треће дете у породици. Предшколско образовање и васпитање се пружа у оквиру предшколске установе Невен, која за ту сврху има три наменски изграђена објекта, од којих се два налазе у новом делу Прибоја, а трећи у старом делу. Поред тога, услуга се пружа у оквиру шест издвојених одељења у складу са локалним потребама.

Основно образовање на територији Општине Прибој се пружа у оквиру 6 основних матичних школа и 2 осморазредних и 6 четвороразредних подручних одељења. У градској средини се налазе О.Ш. “Бранко Радичевић”, О.Ш. “Десанка Максимовић” и О.Ш. “Вук Караџић”. У Саставцима се налази О.Ш. “9. мај”, у Прибојској Бањи О.Ш. “Никола Тесла”, док у Кратову О.Ш. “Благоје Полић”. О.Ш. “Десанка Максимовић” има издвојена одељења у Забрђу и Сјеверину. О.Ш. “9. мај” има издвојена одељења у местима Забрњица и Крајчиновићи. “Никола Тесла” има издвојено одељење у Калафатима. О.Ш. “Благоје Полић” има издвојена одељења у местима Јелача, Брезна и Челицама. О.Ш. Будућност ове школе је међутим неизвесна. Услед малог броја ђака, постоји могућност да се ова школа припоји другој школи. У погледу броја уписаних ученика у матичне основне школе, Општина Прибој је суочена са веома израженим падом у протеклој деценији. У нижим разредима основних школа (од 1. до 4. разреда) је у 2010. години било уписано 946 ученика, док је у 2020. години тај број готово преполовљен и износи 580. У вишим разредима (од 5. до 8 разреда) такав тренд је једнако изражен. Ове разреде је 2010. године похађало 1.154 ученика, док у 2020. години 658. Број деце уписане у подручним одељењима је такође значајно опао. У 2010. години, у нижим разредима је било 59 ученика, док у вишим 22. У 2020. години у нижим разредима је било тек 32 ученика, док у вишим 15. Још један показатељ овог пада износи број деце који су завршили 8. разред основне школе. У 2010. години то је било 318. деце, док у 2020. години то је 223, што је уједно и најнижи број у претходној деценији.

Средњошколско образовање се пружа у оквиру Машинско-електротехничке школе која има четворогодишње и трогодишње образовне програме, као и Гимназије са четворогодишњим програмима. У оквиру Машинско-електротехничке школе, постоје три образовна подручја: машинство и обрада метала, електротехника и економија. У оквиру области машинства и обрада метала постоје три трогодишња образовна програма (оператор машинске обраде, аутомеханичар и заваривач) и два четворогодишња програма (техничар за компјутерско конструисање и техничар за компјутерско управљање). У оквиру смера електротехника постоје два трогодишња образовна програма (електромеханичар за термичке и расхладне уређаје и електроинсталатер) и три четворогодишња програма (електротехничар рачунара, електротехничар енергетике и Електротехничар за електронику на возилима). У оквиру смера економског смера, нуди се четворогодишњи смер економски техничар. Гимназија Прибој образује ученике у оквиру два четворогодишња програма: друштвено језичког и природно-математичког. На територији Општине Прибој не постоји установа високошколског образовања. Стога, свршени средњошколци Општине Прибој одлазе у друге, веће Универзитетске центре у циљу даљег школовања. Општина Прибој бележи континуиран пад укупног броја ученика у свим средњошколским установама, а нарочито у оквиру четворогодишњих смерова Машинско-електротехничке школе у којима је број ученика од 2010. година умањен са 528 на 358 у 2020. години.

Актуелним Планом капиталних инвестиција за период 2019-2021, предвиђено је више релевантних пројеката. То је пре свега била изградња топлане на биомасу снаге 1,8 MW која просторије две основне школе - О.Ш. "Десанка Максимовић" и О.Ш. "Вук Караџић" и две средње школе - Гимназију Прибој и Машинско - електротехничку школу, затим Дечји диспанзер и Амбуланту за одрасле Дома здравља у Новом Прибоју. Топлана је пуштена у рад 2019. године, што је у складу са поемнутим Планом. Још један значајан пројекат такође завршен 2019. године била је реконструкција и адаптација О.Ш. "Десанка Максимовић" и Машинско-електротехничке школе. За 2020. годину, планирана је реконструкција школског објекта Гимназије Прибој. Реализација овог пројекта није започета ни 2021. године, а ни потребна техничка документација није припремљена. За израду техничке документације, Општина Прибој је у 2020. години наменила 5,6 милиона динара, који нису утрошени. Адаптација физкултурне сале О.Ш. "Бранко Радичевић" планирана за 2019. годину реализована је током 2020. године. Обновљена је кроз Пројекат реконструкције Европске уније, преко развојног програма ЕУПРО, а у партнерству са Владом Републике Србије. Европска унија финансира је овај пројекат са непуних 75 хиљада евра, док је општина Прибој за набавку спортске опреме и реквизита издвојила 18 хиљада евра. Планом су још предвиђене санација мокрих чворова у О.Ш. "Бранко Радичевић" у износу од 5 милиона динара и куповина опреме за пелет у О.Ш. "Никола Тесла" у износу 3,96 милиона динара. Оба пројекта су планирана за 2019. годину међутим нису реализована ни у 2021. години.

Планом капиталних инвестиција, реконструкција дечјег вртића "Невен" била је планирана за 2019. годину у износу од 15 милиона динара. Треба имати на уму да су у марту 2020. године, потписани уговори у кабинету министарке без портфеља задужене за демографију и популациону политику, о финансирању уређења и санације предшколских установа у Прибоју и Пријепољу у износу од 8,3 милиона динара. Ови радови ни у 2021. години нису започети.

У јулу 2021. године, започели су радови на некадашњој основној школи у месној заједници Бучје на надморској висини од хиљаду метара. Реконструисан објекат ће у будућности имати нешто другачију функцију и служиће као школа у природи, односно дечје одмаралиште и објекат за боравак у природи. У циљу реализације овог пројекта, Министарство привреде и Општина Прибој су издвојили укупно 45 милиона динара. Будућа Школа у природи располагаће са око 60 лежајева, имаће кухињу - ресторан, теретану и учионице за наставу, а спољно уређење подразумеваће два терена за кошарку, терене за одбојку и мали фудбал, рекреативне справе за теретану на отвореном и игралиште за децу. Предвиђен је и паркинг простор и јавна расвета. Општина Прибој такође планирању изградњу два базена, већег, полуолимпијског димензија 25x12,5 m и мањег површине 8x12,5 m у оквиру школског комплекса ОШ "Вук Караџић".

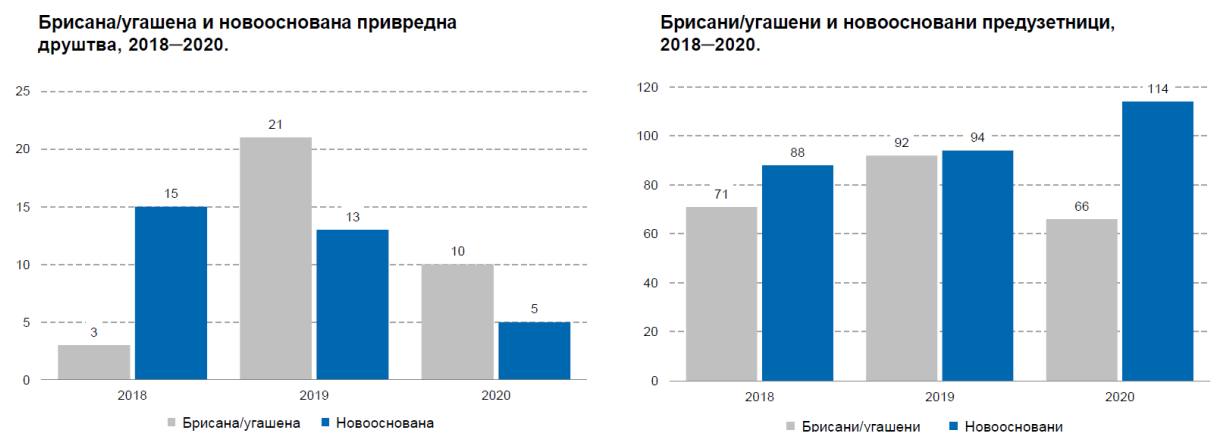
3.4. Привреда

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе⁶, општина Прибој се убраја у четврту групу што су недовољно развијене ЈЛС чији је степен развијености испод 60% републичког просека. Прибој се може сврстати и у категорију руралних општина, чија је густина насељености мања од 150 становника по квадратном километру. По развоју инфраструктуре, Прибој је такође исподпросечно развијен у односу на

⁶ "Службени гласник РС", број 104/2014.

читаву Србију и има периферан положај у односу на главне транзитне правце. На подручју општине нама магистралних ни ауто путева.

У структури привреде општине Прибој у 2020. години, по подацима Агенције за привредне регистре, учествује 161 активно привредно друштво и 844 активна предузетника. У погледу учешћа у привредној структури, привредна друштва чине 16,01%, а предузетници 83,99%. У последње три године, у периоду 2018-2020., број предузетника је у константном порасту, док је број привредних друштава растао у 2018. години, а смањивао се у 2019. и 2020. години.

Извор: Агенција за привредне регистре

Слика 3. Угашена и новооснована привредна друштва и предузетници у Прибоју, 2018-2020

Велики број угашених привредних друштава у Прибоју у 2019. години може се приписати поступку принудне ликвидације привредних друштава, који је окончан у августу те године, а у оквиру кога је ликвидирано 25.069 предузећа на територији Републике Србије.

По подацима преузетим са Аналитичког сервиса јединца локалне самоуправе, који се води код Секретаријата за јавне политике, индикатори привредних кретања показују позитивне трендове у периоду 2017-2019. година. Број привредних друштава и предузетника који остварују нето добитак је у порасту, као и број запослених, број извозника, али и пословни приходи. Ипак, има и показатеља који показују негативне трендове, као што је број привредних друштава и предузетника који остварују нето губитак.

Индикатор	2017	2018	2019
Број привредних друштава	146	154	151
Број предузетника	767	784	792
Број привредних друштава са нето добитком	58	62	65
Број предузетника са нето добитком	135	149	228
Број привредних друштава са нето губитком	42	41	44
Број предузетника са нето губитком	20	22	67
Укупан број извозника	27	29	29
Укупан број увозника	34	38	40

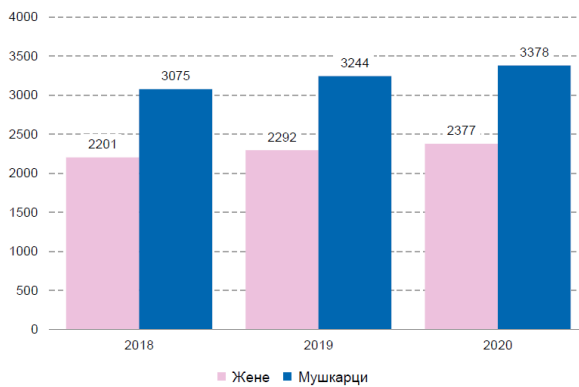
Табела 1. Привредни показатељи

Битно је такође нагласити да је у посматраном периоду растао како број извозника, тако и број увозника, што се може видети у табели 3. Занимљиво је међутим да је укупан извоз у свим

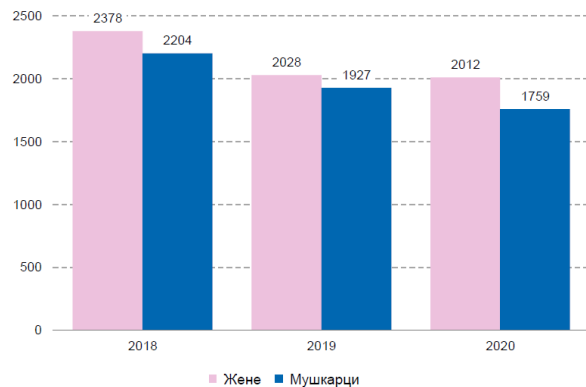
годинама био већи од укупном увоза, па је покривеност увоза извозом била у свим годинама изнад 100%, највише у 2017. години када износио 176,6%.

Запосленост у Прибоју, у периоду 2018-2020. година, је у сталном порасту, као и просечне зараде, док је незапосленост у паду. Према подацима Републичког завода за статистику регистрована запосленост, према општини пребивалишта је расла 5.276 запослених у 2018. до 5.755 у 2020. години. Незапосленост је по подацима националне службе за запошљавање у паду и у 2018. је износила 4.582, док је у 2020. години она 3.771. У структури, како запослених, тако и незапослених, према полу, уочљива је неравномерност на штету жена. У 2018. од укупног броја запослених жене су чиниле 41,7%, док је код незапослених проценат жена износио 51,9%. Показатељи за 2020. су слични, чак и нешто неповољнији, наиме у структури запослених жене чине 41,3%, а у структури незапослених 53,4%.

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2018–2020.

Регистровани незапослени према полу, 2018–2020.

Извор: РЗС и Национална служба за запошљавање

Слика 4. Регистрована запосленост и незапосленост у општини Прибој, 2018-2020.

Просечна нето зарада је у Прибоју у периоду 2018-2020. година расла од 40.306 РСД у 2018. години, преко 44.395 РСД у 2019. години, до 48.079 РСД у 2020. години.

Процентуално гледано број запослених у привредним друштвима у односу на укупно запослене у Прибоју је, у 2019. години, је износио 71,3% и овај проценат је нешто већи него у претходне две године. Сходно томе, проценат запослених код предузетника је у 2020. био 28,5%. Разлика од 0,2% до 100% су регистровани пољопривредни произвођачи. Сектор прерађивачке индустрије упошљава највећи број запослених, у 2019. години, чак 27,5%, следе сектори трговине са 12,6% и здравство и социјална заштите са 10,5% запослених. У јавној управи ради 8,5%, а у образовању 8,7% запослених.

По подацима републичког завода за статистику⁷ број пољопривредних газдинстава на основу анкете о структури пољопривредних газдинстава за 2018., на територији општине Прибој је 3.965. Укупна коришћена површина пољопривредног земљишта износи 9.444 ха, од чега се оранице и баште простиру на површини од 1.760 ха, где се гаји жито, повртно и крмно биље. Остатак пољопривредног земљишта заузимају воћњаци са 2.172 ха, ливаде и пашњаци са 5.420 ха и виногради на свега 3 ха. Пољопривредне површине су заступљене у свим катастарским општинама, али са различитим степеном заступљености, интензитетом и структуром

⁷ Општине и региони у Републици Србији, Републички завод за статистику 2020.

коришћења, зависно од природних и створених услова. Ратарска производња у општини Прибој се готово у целости одвија на индивидуалним газдинствима. Ратарска функција села се заснива на производњи пшенице, јечма, овса, ражи, кукуруза, кромпира, итд. У структури производње жита тежиште би требало да буде на производњи јечма, овса и хељде. Овај простор располаже и значајним површинама погодним за гајење повртарских култура, нарочито кромпира и пасуља. Развоју воћарства су погодвали педолошки услови, клима и рељеф. Највише се гаји шљива „пожешка“ која се простире у свим деловима Општине. По становнику се произведе око 12 kg шљива. Производња јабуке је 10 kg по становнику. У последњих неколико година се интензивирао развој у области производње воћарства јагодичастог воћа (малина). Тренутно се под засадима малина налази око 120 ha, са просечним приносом око 10 тона по хектару. За пољопривреду прибојског краја карактеристичан је велики недостатак пријемно-смештајних и прерађивачких капацитета. Сточарство има, и убудуће би требало да има у још већој мери, посебно важно место и улогу у структури производног потенцијала пољопривреде општине Прибој, не само због високе заступљености ливада и пашњака, већ и због тесних међузависности с развојем биљне производње. Од сточарства најзаступљенији су говедарство, свињарство и овчарство. Када је у питању сточарство и воћарство у општини Прибој постоје ограничења изражена у људским ресурсима, малим поседима и недостатком механизације. Пројекција за убудуће је да се поправи расни састав говеда и оваца, као и да се стимулише оснивање мини фарми и рибњака и засада воћа уз обезбеђење адекватне путне инфраструктуре.

Слободна зона Прибој данас је једна од најбрже растућих у нашој земљи и представља мотор економског и индустријског опоравка Прибоја, који је одувек важио за град индустрије. Слободна зона, која је основана Одлуком⁸ скупштине општине Прибој 23. марта 2015. године, а којом управља друштво са ограниченом одговорношћу „Слободна зона Прибој“, које је у 100% власништву општине Прибој, простире се на површини од 21,6 ha. Јавно предузеће Слободна зона Прибој има 12 запослених. Газдовање имовином у Слободној зони спроводи ЈП Индустријски паркови, које има 23 запослена лица. У Слободној зони Прибој послује 5 инвеститора, холандска фирма за производњу монтажних кућа „Woody World“, шпанска фирма „Rrefisa“ за производњу пластичних компоненти за железничку и аутоиндустрију, турска фирма „Flex Academy“, која производи цева и цеви термоотпорне и челичне, „Inmold doo“ из Пожеге, која производи ИТ компоненте, машинске чипове и слично, фирма „Advance“, која производе гумене чамце и опрему разних намена од гуме као и бродове и јахте од скоро. У ових пет компанија запослено је преко 500 радника од чега највише у турској фирма „Flex Academy“, која запошљава 250 радника. Фирма „Inmold“ планира ширење и закуп додатног пословног простор у ком планира да запосли још око 100 радника. Затворени односно погонски простор Слободне зоне је овим закупом у потпуности искоришћен и у овом тренутку нема више места за нове инвеститоре у постојећим халама. Због тога су договорне активности за проширење са око 5 ha гринфилд површина на којима би два страна инвеститора требало да подигну монтажне погоне. Промет у Слободној зони Прибој у 2020. години је имао обим од око 15 милиона евра, од чега је на извоз отишло 14.854.000 евра или 99%. Потребна су даља унапређења у Слободној зони јер нема регулисано грејање и нема расвету. Тренутно се са програмом ЕУПРО развија пројекат соларних панела које би омогућило коришћење сунчеве енергије. Тренутно се „Flex Academy“ греје на електричну енергију, а „Woody World“ и „Refisa“ су урадиле мини цистерне и станице за грејање на гас. Најидеалније решење по виђењу руководства зоне и Индустријских паркова је гасификација и прикључак Слободне зоне на гас. Непостојање расвете на простору Слободне

⁸ „Службени лист општине Прибој“ број 2/2015

зоне је такође један од значајнијих проблема. Осим тога, изградња контејнерског терминала на железничкој станици Прибој би значајно допринела атрактивности Слободне зоне јер би се транспорт сировина и репроматеријала, као и готових производа вршио овим видом превоза, а не као до сада камионски.

По питању туризма Прибој припада туристичком кластеру југозападне Србије, који остварује највећи број ноћења годишње, пре свега захваљујући планини Златибор, која се налази на само 50 km од Прибоја. Најзначајнији туристички потенцијали општине су: планине Јаворје, Побигеник, Бић и Црни врх, висоравни Крњача и Љесковац, реке Лим, Увац и Сутјеска, језеро Потпећ, термоминерални извори на Бањи, повољна клима и разноврстан биљни и животињски свет. Посебну вредност има Прибојска Бања погодна за здравствени, рекреативни туризам и спортске припреме. Од 2005. Питањима развоја туризма се бави Туристичка организација, основана од стране локалне самоуправе. Највећа очекивања у будућности су од здравственог туризма (у Бањи), рафтинга на Лиму, бицикличких тура, пешачења, лова, риболова, сеоског туризма и манифестационог туризма. Општина Прибој располаже и обилним културно-историјским наслеђем које се може искористити у туристичке сврхе.

Прибој	Туристи укупно	Домаћи туристи	Страни туристи	Ноћења укупно	Број ноћења домаћих туриста	Број ноћења страних туриста	Просечан број ноћења домаћих туриста	Просечан број ноћења страних туриста
2017	4.642	3.205	1.437	19.258	10.898	8.360	3,4	5,8
2018	3.960	2.711	1.249	17.768	9.929	7.839	3,7	6,3
2019	4.368	2.859	1.509	20.264	13.553	6.711	4,7	4,4

Табела 2. Број туриста и број ноћења општине Прибој⁹

Туристичке капацитет општине Прибој чине хотелски капацитети и приватни смештај. Број домаћинства, односно физичких лица који се баве издавањем смештаја у Прибојској Бањи, а имају важеће уговоре о са Туристичком организацијом Прибој је 34. Од хотелских капацитета хотел Лим располаже са 71 собом и 140 индивидуалних лежајева, док хотел Терме 36,3 има 35 соба, односно 67 индивидуалних лежајева.

3.5. Заштита животне средине

3.5.1. Ваздух

Квалитет ваздуха у Прибоју прати и анализира Завод за јавно здравље Ужице. На једином мерном месту у Прибоју се на дневном нивоу читавају параметри три загађујуће материје: чађи, сумпор диоксида и азот диоксида. Једино мерно место квалитета ваздуха, у општини Прибој, налази код стоматолошке амбуланте у Старом Прибоју.

Аерозагађење у Прибоју је нешто мање изражено него у другим урбаним центрима у региону, с обзиром да средње годишње концентрације сумпор диоксида и азотних оксида не прелазе граничне вредности. Ипак, у последњих неколико година, током грејне сезоне, бележи се повећан број дана у години са измереним количинама чађи изнад граничне вредности. Током 2020. тај број је износио 35, у 2019. 42, а у 2018. години број дана са измереним количинама

⁹ Општине и региони у Републици Србији, Републички завод за статистику

чађи изнад граничне вредности био је 37. Узроци повећане количине чађи у ваздуху током зимских месеци могу се приписати грејању на чврста и фосилна горива у индивидуалним ложитима, као и слаба природна покретљивост ваздуха, обзиром да се Прибој налази у котлини, али и метеоролошким приликама, односно температурној инверзији.

По Анализа здравственог стања становништва Златиборски округа¹⁰ за 2020. године SO₂ је систематски праћен у Прибоју, а средња годишња вредности била је испод прописане граничне вредности имисије за насељено подручје од 50 µg/m³. Измерена средње годишње вредности имисије чађи за 2020. годину била је 22,5 µg/m³, што је испод прописане граничне вредности од 50 µg/m³, док је средња годишња вредност за азотне оксиде током исте године износила 10,4 µg/m³, што је такође испод прописане граничне вредности од 40 µg/m³.

3.5.2. Шуме¹¹

Општина Прибој се убраја у групу најшумовитијих општина у Србији са површином под шумама од 30.781,8 ha. У односу на укупну површину Општине, шуме заузимају 56,2%. Са овако високим степеном шумовитости, општина Прибој је значајно изнад просека за Републику Србију од 29,2%¹². (). У структури шумског фонда доминирају лишћарске врсте дрвећа храстови и буква, док је учешће четинара испод 20%. У погледу заступљености појединих категорија шума, преовлађују нискоквалитетне изданачке шуме са учешћем од 66,3% док је учешће квалитетних високих шума свега 31,1%. Оваква структура шумског фонда опредељује и заступљеност појединих дрвних сортимената у укупној производњи дрвета на нивоу Општине. Шуме у државном власништву сачињавају 81,8% у односу на укупне површине под шумама, док је учешће шума у приватном власништву свега 18,2%. У шумском фонду општине Прибој налази се 5,67 милиона m³ дрвне запремине на пању, од чега је 4,97 милиона m³ у државним, а 0,7 милиона m³ у приватним шумама. Као и код површина под шумама, и у дрвној запремини на пању доминантно је учешће лишћара (4,6 милиона m³) 81,1%. Годишњи запремински прираст у општини Прибој износи 143.814 m³, од чега у шумама лишћара прирасте 103.799 m³ или 71,5%, а у шумама четинара 41.015 m³ или 28,5%.

3.5.3. Биљни и животињски свет¹³

Територија општине Прибој је богата шумама. У саставу листопадних шума доминирају: крупна граница или сладун, цер, китњак. Мезофилније врсте су граб, буква и јавор. Од четинарских врста доминирају: црни бор, бели бор, јела и смрча. У флори Општине има око 300 врста лековитих, јестивих, медоносних и индустријских биљака. Сакупља се неколико десетина биљних врста међу којима су најпознатије: пелин, смрека (бобице). Велики број медоносних биљака и добар висински распоред, као и различит период цветања омогућују трајно пчеларење, без већег пресељавања пчелињака. На територији општине Прибој нису откривене ендемичне врсте, али без обзира на то овај крај са својом фауном представља врло важан ресурс овог дела Србије. Динамика и структура зооценоза овог краја је разноврсна и поклапа се са временским дневним и сезонским променама. Такође се ове промене могу пратити и по типу

¹⁰ Анализа здравственог стања становништва Златиборски округ 2020., Завод за јавно здравље Ужице, јун 2021. године

¹¹ Проф. др Бранко Главоњић, проф. др Тодор Јанић, Програм за коришћење биомасе у енергетске сврхе у општини Прибој, УНДП ГЕФ Пројекта „Смањење баријера за убрзани развој тржишта биомасе у Србији”, октобар 2018.

¹² Национална инвентура шума РС, 2009

¹³ Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Прибој на животну средину, "ИНФОПЛАН", д.о.о., Аранђеловац, 2011.

подлоге, надморске висине и других чинилаца. Нужно би било извршити детаљнија проучавања овог подручја ради утврђивања правог биодиверзитета. На први поглед уочава се врло богата фауна бескичмењака оличена у многобројним представницима различитих таксономских група. Тако још увек у водама налазимо представнике речног рака (*Astacus astacus*), речне шкољке (*Anadonta* sp.) и ракушца (*Gammarus pulex*). Ихтиофауна је изузетно богата. Поред обиља аутохтоних ципринида успешно је извршена интродукција шарана и Амура у акумулацији Хидроелектране „Потпећ“. Највреднији представници ових врста су: младица (*Хусхо хусхо*) и поточна пастрмка (*Salmo trutta fario*). Нажалост многе притоке Лима, које су биле богате или су биле традиционална мрестишта, данас су девастиране или су угрожене (Увац и Поблаћница). Од гмизаваца можемо наћи поскока (*Vipera amodites*) и шарка (*Vipera berus*). Орнитофауна чини значајан број како станица тако и селица. Неке изузетно вредне врсте су успеле да се одрже овде, највише захваљујући слабом употребом хемијских средстава на територији општине. Неке врсте као што су сиви соко (*Falco peregrinus*) соко ластавичар (*Falco subbuteo*), мишар (*Buteo buteo*) сури орао (*Aquila ahrusaetas*). Последњи примерак тетреба одстрелен је 1985 године. Шуме на територији општине Прибој насељава значајан број крупних сисара, срна, зец, лисица, вук, дивља мачка, куна златица и белица. Дубоге четинарске и букове шуме су станиште мрког медведа (*Ursus arctos*). Међу зверима украс река је видра (*Lutra lutra*), чија популација бележи сталан раст, и она се налази на црвеној листи.

3.6. Комуналне делатности

Задовољавање комуналних потреба грађана и привреде, као и развој комуналних система, захтева претходно постојање неколико кључних и међузависних чинилаца, односно стварање организационих, материјалних, техничких и других услова за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката и пружање комуналних услуга. Комуналне системе је немогуће замислити без комуналних предузећа која су задужена за непосредно обављање делатности. Ипак, колико ће систем бити ефикасан зависи и од степена изграђености и стања комуналне инфраструктуре. Комуналне делатности на територији Прибоја обавља ЈКП „Услуга“, чији је оснивач општина Прибој. Основна делатност предузећа је сакупљање, допремање и пречишћавање сирове воде, дистрибуција воде за пиће, контрола квалитета сирове и воде за пиће, одржавање мреже и објекта водоводног и канализационог система, уклањање отпадних атмосферских вода, сакупљање, одвожење и депоновање комуналног отпада, чишћење и прање јавних површина, управљање пијацом и погребне услуге. У прибоју постоји три јавна, односно јавно комунална предузећа која пружају ову врсту услуга. ЈКП „Услуга“ које пружа услуге сакупљања, пречишћавања и дистрибуције воде, одстрањивања отпадака и смећа и друге активности у циљу очувања чистоће града, уређења и одржавање паркова, зелених и рекреационих површина, ЈП „Топлана Прибој“ врши производњу и дистрибуцију топлотне енергије корисницима у јавном и приватном сектору и ЈП за уређење грађевинског земљишта и развој Прибоја, које обавља делатности просторног планирања, припреме, израде и праћења спровођење урбанистичких планова и пројеката и делатности уређења грађевинског земљишта.

3.6.1. Водоснабдевање и санитација

Водоснабдевањем и отпадним водама управља ЈКП Услуга. Основна делатност предузећа су сакупљање, допремање и пречишћавање сирове воде, дистрибуција воде за пиће, контрола квалитета сирове и воде за пиће, одржавање мреже и објеката водоводног и канализационог система, уклањање отпадних атмосферских вода, сакупљање, одвожење и депоновање комуналног отпада, чишћење и прање јавних површина, управљање пијацом и погребне услуге.

Дужина водоводне мреже износи 105 km, док је дужина канализационе мреже 52 km. Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу од укупно 11.431 (по попису из 2011. године) је 5.928 односно 52%. Број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу износи 5.560 односно 49%. У самом градском насељу је скоро 90% домаћинстава прикључено на канализациону мрежу, међутим, с обзиром на велики број приградских насеља која нису прикључена на мрежу, може се закључити да већи број домаћинстава користи септичке јаме и друге начине за одвођење фекалне канализације што значајно повећава степен загађености не само река, већ и самог земљишта и подземних вода. Како се скоро половина домаћинстава снабдева водом за пиће из бунара, у којима се нередовно врши контрола исправности воде, постоји реална опасност да грађани Прибоја користе неисправну воду за пиће. Проширење обухвата канализације и изградња постројења за пречишћавање отпадних вода је апсолутни приоритет за Општину у наредном периоду. Осим тога потребно је уложити напоре и средства у проширење водоводне мреже, односно прикључење већег броја домаћинстава на централизован систем водоснабдевања.

3.6.2. Управљање отпадом

На територији општине Прибој послове управљања комуналним отпадом обавља ЈКП „Услуга“. Послови се обављају у складу са Одлуком о комуналним делатностима. Надлежност за контролу рада комуналног предузећа поверена је комуналној инспекцији. ЈКП „Услуга“ које тренутно располаже са 210 малих контејнера 1,1 m³ и 40 великих контејнера запремине 5 до 8 m³. Број посуда за одлагање отпада у приградским насељима испред кућа и предузетничких радњи је премашио 5.000, док се у континуитету ради на повећању броја свих врста посуда и простора за одлагања како би се што лакше пришло аутосмеђарима у приградским насељима, чија путна инфраструктура и конфигурација терена нису приступачна и повољна за возила градске чистоће. Значајно увећање броја контејнера је позитиван тренд али и даље недовољан за проширење обухвата прикупљања отпада. Возни парк је минимално обнављан у последње време, а у наредном периоду планиране су набавке мањих аутосмеђара и трактора и чистача који би лакше долазили до неприступачних корисника нарочито у вишим деловима градског насеља и приградских насеља.

Општина Прибој и Нова Варош су свој отпад, до затварања, депоновали на несанитарном сметлишту “Дубоки поток” 15 километар удаљеном од Прибоја на десној обали Потпећког језера. Према последњим подацима из ЈКП „Услуга“ њени радници дневно у градским и приградским насељима прикупе и пошаљу на регионалну депонију Дубоко код Ужица око 100 метара кубних отпада, односно приближно 3.000 тона отпада годишње.

Локални план управљања отпадом општине Прибој који је донет 2011. године важио је до 2020., а нови још увек није донет. Највећи изазов са којима се општина Прибој сусреће у овој области су рекултивација градског сметлишта, изградња трансфер станице за општине Прибој, Нова Варош и Пријеполје, увођење система примарне селекције отпада и проширење обухвата сакупљања отпада.

3.6.3. Енергетика

Општина Прибој је усвојила „Програм за коришћење биомасе у енергетске сврхе општине Прибој“. У завршној фази је и израда СЕЦАП - Акционог плана за одрживу енергију и климу који

ће уредно бити и један од првих општинских докуменат овог типа у Србији. Програм за коришћење биомасе у енергетске сврхе општине Прибој, је први плански и програмски документ који је користио митологију и форму уобичајену и препоручену за израду нових планских докумената које узимају у обзир све препоруке и обједињују позитивне норме и искуства националних и европских прописа у области енергетски одрживог развоја. Програм за коришћење биомасе јасно је дефинисао реалне циљеве који одговарају потребама и могућностима општине Прибој за које је прописао прецизне и мерљиве мере и активности на имплементацији дефинисаних циљева.

Делатност производње и дистрибуције топлотне енергије обавља ЈП "Топлана Прибој", која снабдева топлотном енергијом 1.390 домаћинстава у Прибоју са 81.720 m² грејне површине, и још око 36.780 m² пословног простора са укупном инсталисаном снагом на даљинском грејању од 29 MW.

Током 2019. године одрађене су енергетске санације 3 јавна објекат Предшколске установе „Невен“ у старом делу града (са уградњом система за грејање на пелет), као и две школе у новом делу града које су прикључене на нову топлану на дрвну сечку снаге 1,8 MW. Изграђена је нова котларница на пелет, уз помоћ које се греју јавне установе: дечији вртић, основна школа, дом културе, музеј, зграде Општинске управе, туристичке организације и инспектората. Нова градска топлане снаге 8 MW, која као основно гориво користи дрвну сечку пуштена је у рад у октобру 2021. године, непосредно пред почетак грејне сезоне. Општина Прибој ушла је у поступак енергетске санације приватних стамбених зграда, посебно оних прикључених на систем даљинског грејања, где станари добијају и до 80% вредности изградње потпуно нових фасада са изолацијом. Такође, у 2021., уз подршку конкурса Министарства рударства и енергетике и Министарства заштите животне средине, започет је програм помоћи домаћинствима у виду субвенција за енергетску санацију индивидуалних кућа, које су условљене набавком енергетски ефикасних индивидуалних ложишта.

3.7. Социјална и здравствена заштита

Скупштина општине Прибој је на седници одржаној 17.12.2020. године усвојила Стратегија развоја социјалне заштите општине Прибој 2021 - 2025¹⁴. Имајући у виду значај социјалне заштите за локалну заједницу, значај овог документ је још већа, будући да су изазови са којима се општина Прибој суочава на овом пољу константни. Развој социјалне политике је главни фокус Стратегије за петогодишњи период и обухвата јасне и прецизне смернице њеног развоја.

Општина Прибој преко својих органа и организација корисницима тренутно пружа шест услуга социјалне заштите, а у перспективи планира да успостави још најмање две.

На основу Одлуке о правима и услугама у области социјалне заштите на територији општине Прибој (2011), која је измењена Одлуком о изменама и допунама Одлуке о правима и услугама у области социјалне заштите на територији општине Прибој (2017), услуге које обезбеђује локална самоуправа су:

- Помоћ у кући за одрасла и стара лица; Пружалац услуге: ЦСР Прибој. Услуга помоћ у кући реализује се на подручју општине Прибој у континуитету од 2007. године и произашла из пројектних активности Центра за социјални рад с циљем заштите и побољшања живота

¹⁴ „Службени лист општине Прибој“ број 16/2020

старих лица, пре свега самохраних, хронично оболелих без породичног старања. Кроз ову услугу у континуитету је умрежен систем социјалне и здравствене заштите. Услугу помоћ у кући у 2019. години користило је 59 лица са подручја општине, кроз директно ангажовање 11 геронтодомаћица, мобилног тима (лекар, медицински техничар), и два социјална радника.

- Дневни боравак за децу са сметњама у развоју; Пружалац услуге ЦСР Прибој. Пружање услуге отпочело је 2008.године након адаптирања и опремања простора из средстава Националног инвестиционог плана. Услугу је у 2019. години користило 17-оро деце и младих узраста од 5 до 35 година. Услуга се финансира у целости из буџета локалне самоуправе.
- Дневни центар за одрасла и стара лица (дневни боравак и ургентни смештај одраслих и старих лица); Пружалац услуге ЦСР Прибој. Услуга се, у континуитету, пружају од новембра месеца 2010. године. Адаптирање, опремање и привођење намени простора величине 150 м2 финансијски је подржано од стране Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и Општине Прибој. У оквиру дневног центра за старе реализује се услуга дневног боравка и услуга ургентног збрињавања одраслих и старих, за стара лица без породичног старања или као предах услуга намењена породицама остарелих хронично оболелих лица. Услуга ургентног збрињавања старих намењена је пре свега старим лицима са подручја општине, али будући да на подручју Златиборског округа оваква услуга не постоји, предвиђено је збрињавање старих из других општина. У отку 2019. године услугу ургентног збрињавања користило је 7 лица, а услугу дневног боравка користило је 66 лица.
- Прихватилиште за жртве породичног насиља; Пружалац услуге ЦСР Прибој. Услуга је намењена збрињавању деце и ненасилних родитеље , жртава злостављања и занемаривања. Услуга је успостављена 2004. године, уз подршку Фонда за социјалне иновације. Простор величине 77 м2, капацитета 8 лежајева, адаптиран је, потпуно опремљен и приведен својој намени захваљујући пројектним средствима. Од отварања до данас ову услугу је користило преко 350 лица. Током 2019. године, услугу збрињавања у Прихватилишту користило је 13 лица са подручја општине Прибој. За кориснике из других општина комплетне трошкове смештаја сnose упутни органи. За реализацију ове услуге ангажован је мултидисциплинарни тим (социјални радник, правник, психолог, педагог, лекар педијатар, радник полицијске управе). Услуга се у целости финансира из буџета локалне самоуправе.
- Становање уз подршку за младе који се осамостаљују ("Кућа на пола пута "); Пружалац услуге ЦСР Прибој. Услуга се у континуитету пружа од 01.02. 2008. године у оквиру стамбене јединице величине трособног стана у ул. Драгољуба Савића бр. 37. Куповина и опремање стана обезбеђени 16 су из средстава Националног инвестиционог плана преко Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и Републичког Завода за социјалну заштиту. У току 2019.године, није било корисника ове услуге, а иначе, до сада, ову услугу су користиле 4 младе особе. За пружање ове услуге задужен је саветник-стручни радник Центра, који је прошао посебну едукацију у оквиру акредитованог програма за пружање услуга.
- Лични пратилац детета; Пружалац услуге Друштво за церебралну и дечију парализу Ивањица. Услуга је успостављена током 2020. године по јавној набавци 04 број 404-118-5 ЈН-Н бр. 13/20 од 01.09.2020. године и закључен уговор између пружаоца услуге и Општинске управе општине Прибој. Услугу користи 2 деце, а ангажована су 2 лична пратиоца.

Здравствене услуге на територији општине Прибој пружају се у оквиру Опште болнице, Дома здравља и Центра за рехабилитацију у Прибојској Бањи. Одлуком Владе Србије од 11. фебруара 2021. године, а на основу Уредбе о плану мреже здравствених установа у Србији, формиран је Здравствени центар Прибој, који је настао спајањем Дома здравља Прибој и Опште Болнице Прибој, која је претходно била део Здравственог центра Ужице. Нова здравствена установа, као мулти функционална и радна целина је под ингеренцијом Владе Србије која бира органе управљања. У оквиру Дома здравља, са седиштем у самој згради функционишу и једна градска и четири теренске амбуланте, као и патронажна здравствена служба.

Општа болница се налази на адреси Прибојске чете бб, као и Дом здравља. Зграда болнице је површине око 6.400 m² и топлотом везана са зградом Дома здравља. У Општој болници Прибој се издвајају следеће организационе јединице: Служба педијатрије; Служба хирургије; Служба гинекологије и акушерства; Служба за унутрашње болести; Служба за специјалистичко консултативне делатности; Служба за радиолошку и ултразвучну дијагностику; Болничка апотека; Служба за поликличке делатности – у чијем су саставу одсек за пријем и збрињавање ургентних стања, одсек за хемодијализу и кабинет за трансфузију; Биохемијска лабораторија; Микробиолошка лабораторија; Одељење за продужену негу, лечење и рехабилитацију; Вешерај; Кухиња; Котларница и; Магацини. Капацитет Болнице износи 110 постеља, а дневна попуњеност је између 60-90%, док је на месечном нивоу попуњеност око 85%. Током радног времена у специјалистичким ординацијама се прегледа између 300 и 400 пацијената, а у лабораторијским службама између 200 и 250 пацијената дневно.

У оквиру Дома здравља налазе се следеће службе: за здравствену заштиту деце и школске деце; за заштиту жена; за заштиту радника; кућно лечење; поливалентна патронажа са центром за превентивне активности; стоматолошка заштита; радиолошка и ултразвучна дијагностика; лабораторијска дијагностика; пенумофизиолошка заштита, специјалистичко-консултативне делатности. У 2019. години извршен је 8.451 превентивни преглед одраслог становништва. У Дому здравља Прибој се пружају све услуге из номенклатуре услуга за примарну здравствену заштиту, као и услуге издавања лекарских уверења за запослене, издавање лекарских уверења за возаче свих категорија, издавање лекарских уверења за различите потребе.

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Визија

4. Визија општине Прибој

4.1. Полазне основе за креирање и дефинисање визије развоја општине Прибој

Визија развоја је израз жељеног стања у будућности коме јединица локалне самоуправе, односно локална заједница тежи, формулисана тако да наговештава промене које треба остварити током спровођењем Плана развоја. Визија се формулише као инспиративно виђење, односно декларација или изјава којом се дефинише оно што се жели постићи у погледу развоја у дугом року. Стога, Визија представља и водилу за постављање циљева и праваца деловања, као предуслова за остваривање жељеног стања развоја јединице локалне самоуправе у задатом временском периоду.

На основу анализе стања општине Прибој, анкета, интервјуа и консултација са грађанима и представницима јавног, цивилног и привредног сектора, увида у постојеће документе јавних политика и планска документа, евидентно је да су у општини Прибој у фокусу четири елемента будућег, жељеног стања развоја. У том смислу, Визија развоја општине Прибој и цео План развоја су постављени на четири равни које су међусобно повезане и пресецају се, или још боље, као четири концентрична круга, са грађанкама и грађанима у центру:

- **Здрави, задовољни и остварени грађанке и грађани**
Садашње и будуће генерације Прибојчана су поносне на своју општину, јер имају јасну перспективу, могућности да воде здрав, достојанствен и испуњен живот, али и прилику да својим знањем и залагањем врате својој заједници оно што је она у њих уложила и на тај начин је још више унапреде.
- **Унапређена животна средина**
Живот у здравом окружењу не сме да буде привилегија, већ је то људско право, што значи да свако на има право да живи здрав живот у чистој и одрживој животној средини. Очувана животна средина предуслов је за просперитет заједнице и људи, јер ствара економске шансе, здраво окружење за здрав живот људи и богатство и разноврсност биљног и животињског света. Бављење животном средином и заштитом климе не сме да буде доживљено и представљено као економски трошак, већ као улагање у будућност, зарад садашњих и будућих генерација, које заправо доноси врло опипљиве бенефите у року краћем него што је то уврежено мишљење.
- **Очувано културно наслеђе (богато културно наслеђе даје реалне основе за развој туризма**
Општина Прибој је мултинационална и мултиконфесионална средина богата културно-историјским наслеђем. У многеме попут природног окружења и културно наслеђе представља део животне средине, односно услова у којима се Прибој развијао и развијаће се, те због тога представља важну одредницу како за друштвени, тако и за економски развој.
- **Лидерство**
Прибој и њени грађани желе да покажу да је могуће да једна мала заједница, која је у блиској прошлости била опхрвана економским, социјалним и еколошким проблемима, која се не налази на раскрсници економских путева, која је периферна и удаљена од

већих урбаних центара, може да, користећи унутрашње снаге и сопствену креативност, суштинску децентрализацију, савремене методе управљања, иновације и дигитализацију, али и уз сарадњу на регионалном, националном и интернационалном плану, промени негативне трендове и постане лидер и пример просперитета за друге локалне самоуправе у окружењу, Србији, али и на много ширем плану. Ова раван је тесно испреплетана са остале три и заправо је кључна за покретање промена и остваривање циљева и визије дате у Плану развоја. Лидерство подразумева и остваривање политичког и ширег друштвеног консензуса о важним питањима која се решавају Планом, као и вођење процеса унутар локалне самоуправе. За све поменути је кључна континуирана комуникација и сарадња актера на локалном нивоу, а за то највећу одговорност носи руководство и сама локална самоуправа.

На основу овако приказаних полазни елементи дат је предлог Визије општине Прибој.

4.2. Визије општине Прибој

Прибој је зелена, карбонски неутрална, еколошка и здрава општина, која јесте и у будућности ће све више бити регионални лидер, иновативна и одржива заједница здравих, задовољних и остварених грађанки и грађана, спремних да улажу своје знање и социјални капитал у унапређење животне средине, локалну економију, развој пољопривреде, туризма и очување културно-историјског наслеђа.

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Развојни
правци

5. Развојни правци

Визија, жељено стање се остварује испуњењем неколико предуслова изражених у виду развојних праваца. Консултативни процес вођен у оквиру радних група и са јавношћу, на основу ситуационе анализе, али и постојећих иницијатива и већ започетих развојних процеса у Општини, изнедрио је четири правца по којима Прибој треба да се развија у будућем периоду:

- 1) Развој зелене урбане и руралне инфраструктуре на принципима економске одрживости, доступности и приуштивности за све
- 2) Развој локалне економије заснован на увећању инвестиција, иновацијама и принципима одрживог и социјално и еколошки/климатски прихватљивог пословања
- 3) Друштвени развој заснован на унапређењу социјалне инфраструктуре и социјалног капитала, инклузији и креирању шанси за младе
- 4) Развој јавне управе и паметних јавних сервиса заснованих на дигитализацији и концепту паметног града са грађанима у средишту

Овако дефинисани развојни правци повезују приоритетне циљеве Општине и обезбеђују њихово синергијско деловање и координацију у остварењу визија.

Слика 5. Развојни правци општине Прибој

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Приоритетни
циљеви

6. Приоритетни циљеви

Приоритетни циљеви су кључни елемент за решавања главних проблеме идентификованих кроз ситуациону анализу, а чијим се решавањем постиже спровођење Плана развоја и остварује визија.

План развоја Прибоја има 14 приоритетних циљева, разврстаних у оквиру праваца развоја, који стављају нагласак на најважније развојне аспекате у наступајућем периоду.

Развојни правац 1

- 1.1. Унапређење управљања водама укључујући водоснабдевање, прикупљање и пречишћавање отпадних вода, заштиту површинских и подземних вода и заштиту од вода
- 1.2. Енергетска транзиција унапређење заштите ваздуха и обезбеђивање чистог и здравог ваздух
- 1.3. Унапређење управљање комуналним отпадом
- 1.4. Унапређење одрживе урбане мобилности

Развојни правац 2

- 2.1. Унапређење пословног окружења и услова за инвестирање
- 2.2. Развој туристичке инфраструктуре и културних садржаја и понуде
- 2.3. Унапређење управљања шумским фондом и унапређење коришћења биомасе
- 2.4. Стварање услова за развој пољопривреде

Развојни правац 3

- 3.1. Стварање услова за останак младих и унапређење предузетништва младих
- 3.2. Успостављање и развој мреже институционалних и ванинституционалних локалних социјалних услуга и унапређење положаја и квалитета живота грађана из најосетљивих категорија
- 3.3. Стварање услова за здраво одрастање и квалитетно васпитање и образовање
- 3.4. Интеграција принципа родне равноправности у све облике живота и рада сходно домаћим и међународним правним актима

Развојни правац 4

- 4.1. Дигитализација и успостављање отворене управе
- 4.2. Унапређење управљања подацима, отварање података и примена „Smart City“ решења

Сви приоритетни циљеви су даље разрађени кроз мере које представљају скуп кључних и повезаних активности које ће бити предузете ради постизања датих циљева, односно жељених предуслова за остваривање визије развоја Прибоја. Мере су идентификоване кроз дискусију у оквиру радних група, неке су препознате и преузете из других докумената и планова, попут Плана капиталних инвестиција или Стратегија развоја социјалне заштите општине Прибој 2020 - 2025. У Плану развоја су, због своје важности и фазне природе, своје место нашле и мере чија је реализација у току, као што је то случај са затварањем, санацијом и рекултивацијом општинске депоније или изградњом трансфер станице за општине Прибој, Пријеполје и Нова Варош.

Приоритетни циљеви и мере, по развојним правцима су дати у матрици која следи.

Развојни правац 1

1

Развој зелене урбане и руралне инфраструктуре на
Принципима економске одрживости, доступности и приушћивости за све

Приоритетни циљеви	Мере
1.1. Унапређење управљања водама укључујући водоснабдевање, прикупљање и пречишћавање отпадних вода, заштиту површинских и подземних вод и заштиту од вода	1.1.1. Изградња главног колектора и постројења за третман отпадних вода и проширење обухвата канализационе мреже
	1.1.2. Проширење обухвата водоснабдевања и смањење губитака у водоводној мрежи
	1.1.3. Заштита и уређење Лима и других водотокова на територији општине Прибој и заштита од штетног дејства вода
	1.1.4. Израда и усвајање стратегије адаптације на измењене климатске услове
1.2. Енергетска транзиција и унапређење заштите ваздуха и обезбеђивање чистог и здравог ваздух	1.2.1. Енергетска санација и замени система за грејање јавних објеката, стамбених и комерцијалних зграда и домаћинстава
	1.2.2. Подршка увођењу и развоју коришћења обновљивих извора енергије у јавним, стамбеним и привредним објектима и услугама
	1.2.3. Проширење обухвата система даљинског грејања
	1.2.4. Гасификација Старог Прибоја, Прибојске Бање, приградских насеља и Слободне зоне Прибој
1.3. Унапређење управљање комуналним отпадом	1.3.1. Затварање, санација и рекултивација општинске депоније и чишћење и превенција настанка дивљих депонија
	1.3.2. Изградња трансфер станице за општине Прибој, Пријеполје и Нова Варош
	1.3.3. Припрема локалног плана управљања отпадом
	1.3.4. Проширење обухвата сакупљања отпада и увођење примарне селекције и рециклаже на територији Општине
1.4. Унапређење одрживе урбане мобилности	1.4.1. Развој и уређење јавног превоза на целој територији општине
	1.4.2. Развој инфраструктуре и промоција немоторизованих видова кретања
	1.4.3. Израда и усвајања плана одрживе урбане мобилности (СУМП) и учешће у Европској недељи мобилности
	1.4.4. Израда студије паркирања, зонарање, институционализација и уређење паркирања

Развојни правац 2

2

Развој локалне економије заснован на увећању инвестиција, иновацијама и принципима одрживог и социјално и еколошки/климатски прихватљивог пословања

Приоритетни циљеви	Мере
2.1. Унапређење пословног окружења и услова за инвестирање	2.1.1. Проширење Слободне зоне Прибој
	2.1.2. Развој комуналне и енергетске инфраструктуре
	2.1.3. Промоција и развој подстицајних мера за улагање
	2.1.4. Израда локалне мапе пута за циркуларну економију
2.2. Развој туристичке инфраструктуре и културних садржаја и понуде	2.2.1. Израда мастер плана потенцијала туристичке понуде Прибоја
	2.2.2. Брендирање Прибоја као туристичке дестинације и промоција туристичке, бањске и културно-историјске понуде
	2.2.3. Израда локалне стратегије развоја културе и очувања културно-историјске баштине
	2.2.4. Подршка развоју сеоског туризма, мапирање сеоских домаћинстава и обука домаћинстава
2.3. Унапређење управљања шумским фондом и унапређење коришћења биомасе	2.3.1. Развој шумских и сеоских комуникација
	2.3.2. Подршка развоју тржишта биомасе (изградња трансфер станица/стоваришта за дрвни сортиман и биомасу)
	2.3.3. Утврђивање стварног стања и ажурирање намене земљишта у катастру
	2.3.4. Подршка успостављању и развоју енергетских задруга
2.4. Стварање услова за развој пољопривреде	2.4.1. Подршка и развој органске пољопривреде, пчеларства и производње лековитог биља
	2.4.2. Унапређење знања и техничко - технолошког нивоа у пољопривредној производњи
	2.4.3. Подршка изградњи прерађивачких капацитета
	2.4.4. Подршка успостављању и развоју земљорадничких задруга

Развојни правац 3

3

Друштвени развој заснован на унапређењу социјалне инфраструктуре и социјалног капитала, инклузији и креирању шанси за младе

Приоритетни циљеви	Мере
3.1. Стварање услова за останак младих и унапређење предузетништва младих	3.1.1. Израда стратегије и акционог плана за младе
	3.1.2. Едукација, подстицање, информисање, промовисање и подршка предузетништва код младих
	3.1.3. Унапређење културних и спортских садржаја и инфраструктуре
	3.1.4. Подстицање иновативних пројекта и промоција науке међу младима
3.2. Успостављање и развој мреже институционалних и ванинституционалних локалних социјалних услуга и унапређење положаја и квалитета живота грађана из најосетљивих категорија	3.2.1. Унапређење квалитета живота лица из осетљивих група кроз развој постојећих и успостављање нових услуга социјалне заштите
	3.2.2. Унапређење материјалних и кадровских потенцијала и капацитета за координацију и спровођење локалне социјалне политике
	3.2.3. Умрежавање са партнерима у циљу успостављања ефикасније локалне социјалне политике
	3.2.4. Унапређење подршке деци са сметњама у развоју
3.3. Стварање услова за здраво одрастање и квалитетно васпитање и образовање	3.3.1. Унапређење услуга за децу предшколског узраста и повећање обухвата деце системом предшколског образовања и васпитања
	3.3.2. Увођење недостајућих услуга социјалне и дечије заштите, развој услуга подршке родитељству и Већа партиципација родитеља у политикама и пракси за децу предшколског узраста
	3.3.3. Унапређење услуга за децу школског узраста и развој програма подршке за децу са сметњама у развоју (педагошки асистента) и надарену децу
	3.3.4. Креирање локалне популационе политике
3.4. Интеграција принципа родне равноправности у све облике живота и рада сходно домаћим и међународним правним актима	3.4.1. Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности
	3.4.2. Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности
	3.4.3. Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика
	3.4.4. Унапређење система заштите жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици

Развојни правац 4

4

Развиј јавне управе и паметних јавних сервиса заснованих на дигитализацији и концепту паметног града са грађанима у средишту

Приоритетни циљеви	Мере
4.1. Дигитализација и успостављање отворене управе	4.1.1. Креирање е-услуга на основу потреба локалног становништва
	4.1.2. Промоција и подршка креирању електронских идентитета грађанки и грађана Прибоја (е-грађанин)
	4.1.3. Анализа, унапређење и оптимизација административних поступака
	4.1.4. Унапређење механизма за сарадњу са ОЦД и укључивање јавности у доношења одлука
4.2. Унапређење управљања подацима, отварање података и примена „Smart City“ решења	4.2.1. Стандаризовање поступака и процедура за генерисање података за које је надлежна локална самоуправа и успостављање локалних информационих платформи на принципу „open by design“
	4.2.2. Превођење свих постојећих регистара у отворен, машински читљив формат и објављивање на Националном порталу отворених података
	4.2.3. Израда мапе пута за „Smart“ Прибој

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Мере

7. Мере

Приоритетни циљ 1.1.

Унапређење управљања водама укључујући водоснабдевање, прикупљање и пречишћавање отпадних вода, заштиту површинских и подземних вод и заштиту од вода

Индикатори	Почетна вредност ¹⁵	Циљана вредност
Процент домаћинстава прикључених на водоводну мрежу	58,7%	85%
Процент продуктованих отпадних вода који се пречишћава пре испуштања у реципијент	0%	60%

Опис приоритетног циља

Управљање комуналним водама (водоснабдевање и санитација) једна је од изворних надлежности јединица локалне самоуправе, а представља право и основ за остварење животних потреба физичких и правних лица. Јединица локалне самоуправе дужна да створи услове за обезбеђење одговарајућег квалитета, обима, доступности и континуитета ових услуга. Осим тога прикупљање и пречишћавање комуналних отпадних вода једна је од кључних мера за заштиту од загађења, очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода и екосистема који се на њима заснивају. Овај приоритетни циљ обухвата и све потенцијалне мере које за циљ имају заштиту од штетних дејстава вода, односно појава које могу настати као последица природног деловања вода, као што су поплаве, ерозија, клизишта, али укључују и мере којима се спречава негативни антропогени утицаји као што су непланска изградња или неконтролисана експлоатација речних наноса и слично.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 6. Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитацијама за све

6.1. До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све

6.3 До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непрочишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.5 До 2030. значајно смањити број смртних случајева, број угрожених људи и директне економске губитке у односу на глобални бруто домаћи производ изазван катастрофама, укључујући и оне повезане са водом, усмеравајући пажњу на заштиту сиромашних и оних у стањима рањивости

Циљ 13. Предузети хитну акцију у борби против климатских промена и њихових последица

13.1 Оснажити отпорност и адаптивни капацитет на опасности повезане са климатским условима и природним катастрофама у свим земљама

Циљ 15. Заштитити, обнављати и промовисати одрживо коришћење копнених екосистема, одрживо управљати шумама, борити се против дезертификације, зауставити и преокренути

¹⁵ Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

процес деградације земљишта и зауставити губитак биодиверзитета

15.1 До 2020. осигурати очување, обнову и одрживо коришћење копнених и унутрашњих слатководних екосистема и њиховог окружења, посебно шума, мочварног земљишта, планина и исушеног земљишта, у складу са обавезама према међународним споразумима

Мера 1.1.1.

Изградња главног колектора и постројења за третман отпадних вода и проширење обухвата канализационе

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 1.750.000.000 РСД

Извори финансирања: Екстерни (кредит Развојне банке Савета Европе)

Временски рок: Средњи

Мера 1.1.2.

Проширење обухвата водоснабдевања и смањење губитака у водоводној мрежи

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈКП „Услуга“

Процењена вредност: 200.000.000 РСД

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине, средства ЈКП „Услуга“

Временски рок: Континуирано

Мера 1.1.3.

Заштита и уређење Лима и других водотокова на територији општине Прибој и заштита од штетног дејства вода

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 32.000.000 РСД

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине

Временски рок: Средњи

Мера 1.1.4.

Израда и усвајање стратегије адаптације на измењене климатске услове

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 2.000.000 РСД

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине

Временски рок: Кратки

Приоритетни циљ 1.2.

Енергетска транзиција и унапређење заштите ваздуха и обезбеђивање чистог и здравог ваздух

Индикатори	Почетна вредност ¹⁶	Циљана вредност
Број дана са измереним количинама чађи изнад граничне вредности	35	0

Опис приоритетног циља

Енергетика и животна средина су тесно повезане сфере људског деловања и у конвенционалном начину посматрања супротстављене. Енергетика има и највећи негативни утицај на квалитет ваздуха и климатске промене, примера ради из сектора енергетике је у 2015. години потицало 80,6% укупних емисија гасова са ефектом стаклене баште Србије. Имајући то у виду, деловање и спровођење мера у оквиру овог сектора је решење за унапређење квалитета ваздуха и ублажавање климатских промена. У том смислу приоритетни циљ 1.2. се заснива на мерама које у својој сржи имају унапређење енергетске ефикасности и масовније коришћење обновљивих извора, пре свих биомасе.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација

3.9 2030. значајно смањити број смртних случајева и обољења од опасних хемикалија и загађења, и контаминације ваздуха, воде и земљишта

Циљ 7. Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све

7.1 До 2030. обезбедити универзални приступ економски прихватљивим, поузданим и модерним енергетским услугама

7.2 До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу

7.3 До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности

Циљ 13. Предузети хитну акцију у борби против климатских промена и њихових последица

13.3 Оснажити отпорност и адаптивни капацитет на опасности повезане са климатским условима и природним катастрофама у свим земљама

Мера 1.2.1.

Енергетска санација и замени система за грејање јавних објеката, стамбених и комерцијалних зграда и домаћинстава

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

¹⁶ Анализа здравственог стања становништва Златиборски округ 2020.

Процењена вредност: 10.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања: Екстерни (буџет Републике Србије), буџет Општине и други извори
Временски рок: Континуирано

Мера 1.2.2.

Подршка увођењу и развоју коришћења обновљивих извора енергије у јавним, стамбеним и привредним објектима и услугама

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 10.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања: Екстерни (буџет Републике Србије), буџет Општине и други извори
Временски рок: Континуирано

Мера 1.2.3.

Проширење обухвата система даљинског грејања

Носилац мере: ЈП Топлана Прибој, Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 10.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања: Буџет Општине, средства ЈП Топлана Прибој и други извор
Временски рок: Континуирано

Мера 1.2.4.

Гасификација Старог Прибоја, Прибојске Бање, приградских насеља и Слободне зоне Прибој

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈП Слободна зона Прибој

Процењена вредност:
Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине
Временски рок: Дуг

Приоритетни циљ 1.3.

Унапређење управљање комуналним отпадом

Индикатори	Почетна вредност ¹⁷	Циљана вредност
Процент домаћинства обухваћен	55%	90%

¹⁷ Локални план управљања отпадом општине прибој 2011-2020.

организованом услугом одношења отпада		
Степен рециклаже комуналног отпада	0%	25%

Опис приоритетног циља

Управљање отпадом укључује процесе и радње потребне за управљање отпадом од његовог настанка до коначног збрињавања. У смислу организованог, планираног, система управљања отпадом, на територији општине Прибој нема активности које се на систематичан начин односе на рециклирање нити друге технике редукције отпада као саставног елемента система управљања отпадом. Општинске депоније у Друглићима је затворена и ради се на њеној санацији. Трансфер станица за општине Прибој, Нов Варош и Пријепоље је у изради, а отпад из Прибоја се тренутно одлаже на регионалној депонију Дубоко. Важност План управљања отпадом општине Прибој истекла је 2020. године, а нови који би уважио постојеће стање у области и амбициозније циљеве и испратио савремене трендове још није донет. Предвиђене мере циљају све изнете проблеме и треба значајно да допринесу унапређењу управљања отпадом у општини Прибој.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама

11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, укључујући посебну пажњу о квалитету ваздуха и управљању отпадом на општинском и другим нивоима.

Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње

12.5 До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукцију, рециклирање и поновно коришћење

Мера 1.3.1.

Затварање, санација и рекултивација општинске депоније и чишћење и превенција настанка дивљих депонија

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈКП „Услуга“

Процењена вредност:

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине, средства ЈКП „Услуга“

Временски рок: Кратак

Мера 1.3.2.

Изградња трансфер станице за општине Прибој, Пријепоље и Нова Варош

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈКП „Услуга“

Процењена вредност:

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине, средства ЈКП „Услуга“

Временски рок: Кратак

Мера 1.3.3.

Припрема локалног плана управљања отпадом

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈКП „Услуга“

Процењена вредност: 4.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерни

Временски рок: Кратак

Мера 1.3.4.

Проширење обухвата сакупљања отпада и увођење примарне селекције и рециклаже на територији Општине

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈКП „Услуга“

Процењена вредност: 20.000.000 РСД

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине, средства ЈКП „Услуга“

Временски рок: Средњи

Приоритетни циљ 1.4.

Унапређење одрживе урбане мобилности

Индикатори	Почетна вредност	Циљана вредност
Дужина бицикличких и пешачких стаза	3.5км+200км	10км+500км

Опис приоритетног циља

Саобраћај као извор негативних ефеката на животну средину и здравље људи, као и саобраћајни проблеми све више су изражени и у мањим срединама. Прибој у том смислу није изузетак, степен моторизације расте, а све израженије је и заузимање јавних и зелених површина за паркирање. Са друге стране организовани превоз путника у јавном саобраћају један је од услова за нормално одвијање живота у једној заједници. Стога овај приоритетни циљ предвиђа како планске, тако и инфраструктурне, институционалне и едукативне мере, које треба да обезбеде унапређење у овој области.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.2 До 2030. обезбедити приступ сигурним, приуштивим, доступним и одрживим

транспортним системима за све, побољшати безбедност на путевима, пре свега проширењем јавног превоза, с посебном пажњом на потребе оних у стањима рањивости, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица

11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама

Мера 1.4.1.

Развој и уређење јавног превоза на целој територији општине

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 30.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерни

Временски рок: Средњи

Мера 1.4.2.

Развој инфраструктуре и промоција немоторизованих видова кретања

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 22.500.000 РСД

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерни

Временски рок: Средњи

Мера 1.4.3.

Израда и усвајања плана одрживе урбане мобилности (СУМП) и учешће у Европској недељи мобилности

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 3.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерни

Временски рок: Кратак

Мера 1.4.4.

Израда студије паркирања, зонарање, институционализација и уређење паркирања

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове

Процењена вредност: 15.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерни

Временски рок: Кратак

Приоритетни циљ 2.1.

Унапређење пословног окружења и услова за инвестирање

Индикатори	Почетна вредност ¹⁸	Циљана вредност
Број регистрованих незапослених на 1.000 становника	161	70
Регистровани запослени према општини пребивалишта у односу на број становника	25%	35%

Опис приоритетног циља

Циљ унапређења пословног окружења и услова за инвестирање, односно планирања капиталних инвестиција је, са једне стране, оптимално коришћење ограничених финансијских средстава којима располаже општински буџет, односно, приступ екстерним изворима финансирања, који се добијају на основу конкурса, са друге стране. Постојање системских, дугорочних, развојних планова представља темељ за приступ спољним, домаћим и страним, изворима финансирања. Због близине страних тржишта, добре транспортне и телекомуникационе мреже, природних ресурса и квалификоване радне снаге, општина Прибој је врло погодно подручје за потенцијалне инвеститоре. Величина заједничког тржишта Србије, Црне Горе и Републике Српске (БиХ) процењује се на око 12 милиона становника. Положај Прибоја у граничном подручју омогућава приступ тржишту које броји 600.000 потрошача у радијусу од 200 km и то у оквиру три државе. Поред повољног пореског окружења у Србији, будуће инвеститоре очекују и предности постојања слободне зоне, олакшице на локалном нивоу, тј. ослобађање од плаћања локалних такси као и неопходна институционална подршка. Поред финансијских и фискалних погодности кључни елемент за унапређење услова за инвестирање представља и развијена комунална и енергетска инфраструктура. Општина Прибој улаже посебне напоре да на свом подручју створи повољан амбијент за привлачење инвестиција и подстицање економског развоја. У том смислу Општина је ставила акценат на развој комуналне инфраструктуре и формулисање посебних подстицајних мера економског развоја.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

8.1 Одржати економски раст по глави становника у складу са националним околностима, а у најмање развијеним земљама одржати раст бруто домаћег производа на нивоу од најмање 7%

8.4 Прогресивно унапредити, до 2030, глобалну ефикасност ресурса у потрошњи и производњи и уложити напоре да се економски раст раздвоји од деградације животне средине у складу са 10-годишњим оквиром програма одрживе потрошње и производње,

¹⁸ Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

уз водећу улогу развијених земаља

Циљ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације

9.1 Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на економски прихватљивом и једнаком приступу за све

9.4 До 2030. унапредити инфраструктуру и прилагодити индустрије како би постале одрживе, уз већу ефикасност у коришћењу ресурса и већим усвајањем чистих и еколошки исправних технологија и индустријских процеса, при чему ће све земље предузети активности у складу са својим одговарајућим капацитетима

Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње

12.2 До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса

Мера 2.1.1.

Проширење Слободне зоне Прибој

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, Канцеларија за локални економски развој

Процењена вредност:

Извори финансирања: Екстерни, буџет општине

Временски рок: Кратак/средњи

Мера 2.1.2.

Развој комуналне и енергетске инфраструктуре

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈП Слободна зона Прибој

Процењена вредност:

Извори финансирања: Екстерни, буџет Општине

Временски рок: Средњи

Мера 2.1.3.

Промоција и развој подстицајних мера за улагање

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈП Слободна зона Прибој, Канцеларија за локални економски развој

Процењена вредност: 4.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет Општине

Временски рок: Кратак

Мера 2.1.4.

Израда локалне мапе пута за циркуларну економију

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, ЈП Слободна зона Прибој, Канцеларија за локални економски развој

Процењена вредност: 2.500.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерни

Временски рок: Кратак

Приоритетни циљ 2.2.

Развој туристичке инфраструктуре и културних садржаја и понуде

Индикатори	Почетна вредност ¹⁹	Циљана вредност
Број ноћења туриста на годишњем нивоу	20.264	50.000

Опис приоритетног циља

Развој одрживог туризма на бази понуде која укључује здраву животну средину, природне лепоте, богато културно-историјско наслеђе и бањске погодности опредељење је општине Прибој. Ипак, и даље постоје бројни изазови за достизање овако постављеног циља. Зелени развој туризма се намеће као одговор на питања конкурентности и еколошке одрживости територије општине Прибој. Другим речима, зелени развој туризма у примени значи мањи еколошки отисак, допринос циљевима заштите животне средине, јачање конкурентности и тржишне отпорности, стварање нових предузетничких прилика и радних места, али и могућност за конкурисање за екстерне финансијске изворе попут ЕУ фондова, што све доприноси повећању добити и користи за локалну економију и локалну заједницу.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

8.9 До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе

Мера 2.2.1.

Израда мастер плана потенцијала туристичке понуде Прибоја

¹⁹ Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност: 4.000.000 РСД
Извори финансирања: Буџет општине, екстерно
Временски рок: Кратак

Мера 2.2.2.

Брендирање Прибоја као туристичке дестинације и промоција туристичке, бањске и културно-историјске понуде

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност: 4.000.000 РСД
Извори финансирања: Буџет општине, екстерно
Временски рок: Кратак

Мера 2.2.3.

Израда локалне стратегије развоја културе и очувања културно-историјске баштине

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност: 4.000.000 РСД
Извори финансирања: Буџет општине, екстерно
Временски рок: Кратак

Мера 2.2.4.

Подршка развоју сеоског туризма, мапирање сеоских домаћинстава и обука домаћинстава

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност: 2.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања: Буџет општине, екстерно
Временски рок: Кратак

Приоритетни циљ 2.3.

Унапређење управљања шумским фондом и унапређење коришћења биомасе

Индикатори	Почетна вредност	Циљана вредност
------------	------------------	-----------------

Дужина шумских и сеоских путева		
<p>Опис приоритетног циља</p> <p>Употреба локално расположиве биомасе за производњу енергије једна је од развојних шанси како за Прибој, тако и за локалне заједнице на територији Општине. Коришћењем локално доступне биомасе се побољшава енергетски биланс општине, смањује зависност од фосилних горива и емисија гасова са ефектом стаклене баште. Јачањем ланца снабдевања биомасом потпомаже се развој локалне привреде и повећање прихода. Такође, јачањем локалног тржишта биомасом, укључује се већи број учесника у ланац снабдевања и отвара могућност за нова радна места. Предуслов за остваривање овог циља је одрживо газдовање шумским фондом који у Прибоју износи чак преко 66% територије Општине.</p>		
<p>Везе и доприноси циљевима одрживог развоја</p> <p>Циљ 7. Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све</p> <p>7.2 До 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу</p> <p>Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <p>12.5 До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукацију, рециклирање и поновно коришћење</p> <p>Циљ 15. Заштитити, обнављати и промовисати одрживо коришћење копнених екосистема, одрживо управљати шумама, борити се против дезертификације, зауставити и преокренути процес деградације земљишта и зауставити губитак биодиверзитета</p> <p>15.2 До 2020. промовисати имплементацију одрживог управљања свим врстама шума, зауставити крчење шума, обновити уништене шуме и повећати шумљавање на глобалном нивоу</p>		

Мера 2.3.1.

Развој шумских и сеоских комуникација

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет

Процењена вредност: 2.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи

Мера 2.3.2.

Подршка развоју тржишта биомасе (изградња трансфер станица/стоваришта за дрвни сортиман и биомасу)

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност:	2.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Мера 2.3.3.

Утврђивање стварног стања и ажурирање намене земљишта у катастру

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност:	4.000.000 РСД
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Кратак

Мера 2.3.4.

Подршка успостављању и развоју енергетских задруга

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност:	2.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Приоритетни циљ 2.4.

Стварање услова за развој пољопривреде

Индикатори	Почетна вредност ²⁰	Циљана вредност
Коришћено пољопривредно земљиште	11.655,57 ha	15.000 ha

Опис приоритетног циља

Руралне области у Републици Србији се сусрећу са бројним проблемима, као што су старачка газдинства, застарела пољопривредна механизација и др. Ситуација у општини Прибој по том питању није другачија. Иако је територија Општине претежно под шумама и шумским земљиштем (66%), пољопривредне површине су заступљене у свим катастарским општинама, али са различитим степеном заступљености, интензитетом и структуром коришћења, зависно од природних и створених услова. Неадекватна и недовољна искоришћеност природних

²⁰ Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

услова и интензиван процес деаграризације, утицали су на данашње стање у пољопривреди. Пољопривредне површине захватају 33,3% или 18.390 ha укупне површине територије општине Прибој. Основна обележја пољопривредне су: уситњеност поседа, отежана примена механизације, средња плодност земљишта и мала инвестициона улагања у ову грану привреде.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 2. Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду

2.3 До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде

2.4 До 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла

Мера 2.4.1.

Подршка и развој органске пољопривреде, пчеларства и производње лековитог биља

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет

Процењена вредност: 2.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи

Мера 2.4.2.

Унапређење знања и техничко - технолошког нивоа у пољопривредној производњи

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет

Процењена вредност: 2.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи

Мера 2.4.3.

Подршка изградњи прерађивачких капацитета

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност:	2.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Мера 2.4.4.

Подршка успостављању и развоју земљорадничких задруга

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност:	2.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Приоритетни циљ 3.1.

Стварање услова за останак младих и унапређење предузетништва младих

Индикатори	Почетна вредност	Циљана вредност
Стопа незапослености међу младима (15-29 година)	13.7%	10%

Опис приоритетног циља

Млади људи наилазе на бројне потешкоће приликом ступања на тржиште рада по завршетку образовања. Једна од кључних препрека са којом се суочавају јесте недостатак вештина које би им олакшале сналажење у модерном и динамичном свету пословних могућности у потрази за послом. Кључни проблеми са којима се млади сусрећу укључују ограничен приступ квалитетним услугама каријерног вођења, које би им помогле да стекну вештине управљања каријером, недостатак координације и сарадње између кључних заинтересованих страна, ограничен приступ поузданим информацијама у вези са каријером, недостатак квалитетних радних пракси, обуке за развијање вештина запошљивости нису у потпуности искоришћене.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све

4.4 До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају одговарајуће вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и предузетништво

Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

8.6 До 2020. битно смањити удео младих који нису запослени нити у процесу образовања или обуке

Мера 3.1.1.

Израда стратегије и акционог плана за младе

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Канцеларија за младе

Процењена вредност: 3.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Кратак

Мера 3.1.2.

Едукација, подстицање, информисање, промовисање и подршка предузетништва код младих

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Канцеларија за младе

Процењена вредност: 2.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи

Мера 3.1.3.

Унапређење културних и спортских садржаја и инфраструктуре

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Канцеларија за младе

Процењена вредност: 3.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи

Мера 3.1.4.

Подстицање иновативних пројекта и промоција науке међу младима

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Канцеларија за младе

Процењена вредност: 1.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи/дуг

Приоритетни циљ 3.2.

Успостављање и развој мреже институционалних и ванинституционалних локалних социјалних

услуга и унапређење положаја и квалитета живота грађана из најосетљивих категорија

Индикатори	Почетна вредност ²¹	Циљана вредност
Број услуга социјалне заштите	6	10
Обухват корисника по броју и структури услуга социјалне заштите	97 корисника	175 корисника

Опис приоритетног циља

Послове у оквиру социјалне заштите Општина Прибој заснива на поштовању и унапређивању основних људских права, неговању толеранције и разумевање различитости, одсуству сваке дискриминације засноване на постојању инвалидитета, полним, расним, језичким, верским, етничким и свим другим разликама и неговању и унапређивању међусобног разумевања и равноправности. Приоритетни циљ је усмерен ка обезбеђивању могућности коришћења услуга социјалне заштите за све грађане и све циљне групе истом доступношћу у свим сферама пружања услуга у јавном, приватном и невладином сектору и уз поштовање могућности избора. Неговање разноврсности и компатибилности социјалних сервиса и услуга и заједничког проактивног деловања и наступања према корисницима је део овог приоритетног циља.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 10. Смањити неједнакост унутар и између држава

10.2 До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус

10.4 Усвојити политике, посебно фискалне, политике у области зарада и социјалне заштите, и прогресивно постићи већу равноправност

Мера 3.2.1.

Унапређење квалитета живота лица из осетљивих група кроз развој постојећих и успостављање нових услуга социјалне заштите

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Центар за развој услуга социјалне заштите и организације цивилног друштва

Процењена вредност: 16.620.000 РСД

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Средњи

Мера 3.2.2.

Унапређење материјалних и кадровских потенцијала и капацитета за координацију и спровођење локалне социјалне политике

²¹ Стратегија развоја социјалне заштите општине Прибој 2021 - 2025

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Центар за развој услуга социјалне заштите и организације цивилног друштва
Процењена вредност:	3.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Мера 3.2.3.

Умрежавање са партнерима у циљу успостављања ефикасније локалне социјалне политике

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Центар за развој услуга социјалне заштите и организације цивилног друштва
Процењена вредност:	300.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Мера 3.2.4.

Унапређење подршке деци са сметњама у развоју

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Центар за развој услуга социјалне заштите и организације цивилног друштва
Процењена вредност:	2.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Средњи

Приоритетни циљ 3.3.

Стварање услова за здраво одрастање и квалитетно васпитање и образовање

Индикатори	Почетна вредност ²²	Циљана вредност
Обухват деце узраста 0 - 3 године предшколским васпитањем и образовањем	29,9%	85-90%
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у припремни предшколски програм предшколским васпитањем и образовањем	61,6%	100%
Нето стопа обухвата основним образовањем	87,7%	100%

²² Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

Опис приоритетног циља

Овај приоритетни циљ је усмерен на стварање услова за здраво одрастање и квалитетно васпитање и образовање све деце у Прибоју. Развој и укључивање деце у различите програме предшколског и школског образовања и васпитања које треба осмишљавати и организовати у синергији релевантних установа, институција и родитеља, а уз уважавање индивидуалних потреба детета и породице, треба да обезбеди остваривање овог приоритетног циља. Фокус мера је на повећању обухвата деце у систем предшколског и школског образовања и васпитања, али и на оснаживање родитеља и других актера који могу да допринесу овако постављеном циљу.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све

- 4.1 До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и ефикасним исходима учења
- 4.2 До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање
- 4.5 До 2030. елиминисати родну неједнакост у образовању и обезбедити једнак приступ свим нивоима образовања и стручном оспособљавању за рањиве групе, укључујући особе са инвалидитетом, аутохтоно становништво и децу у рањивим ситуацијама

Мера 3.3.1.

Унапређење услуга за децу предшколског узраста и повећање обухвата деце системом предшколског образовања и васпитања

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, ПЕ „Невен“

Процењена вредност: 2.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Континуирано

Мера 3.3.2.

Увођење недостајућих услуга социјалне и дечије заштите, развој услуга подршке родитељству и већа партиципација родитеља у политикама и пракси за децу предшколског узраста

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, ПЕ „Невен“, Центар за развој услуга социјалне заштите и организације цивилног друштва

Процењена вредност: 3.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Континуирано

Мера 3.3.3.

Унапређење услуга за децу школског узраста и развој програма подршке за децу са сметњама у развоју (педагошки асистента) и надарену децу

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, матичне основне школе

Процењена вредност: 3.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Континуирано

Мера 3.3.4.

Креирање локалне популационе политике

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет

Процењена вредност: 3.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Кратак

Приоритетни циљ 3.4.

Интеграција принципа родне равноправности у све облике живота и рада сходно домаћим и међународним правним актима

Индикатори	Почетна вредност ²³	Циљана вредност
Процент жена одборника у скупштинама општина и градова	34,2%	50%

²³ Прибој профил, DevInfo, Републички завод за статистику, октобар 2021.

Број пријављених случајева породичног насиља према женама	52	0
<p>Опис приоритетног циља</p> <p>Равноправност жена и мушкараца јесте један од основних начела у законодавном систему Републике Србије. Женска људска права су неодвојиви део универзалних људских права, и у складу са свим међународним документима, морају бити гарантована, поштована и заштићена, те је веома важно препознавање и спречавање дискриминације жена. За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота.</p>		
<p>Везе и доприноси циљевима одрживог развоја</p> <p>Циљ 5. Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице</p> <p>5.1 Окончати свуда и све облике дискриминације жена и девојчица</p> <p>5.2 Елиминисати све облике насиља над свим женама и девојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући трговину људима, сексуалне и друге облике експлоатације</p> <p>5.5 Обезбедити да жене у потпуности и ефективно учествују и имају једнаке могућности за руковођење на свим нивоима доношења одлука у политичком, привредном и јавном животу</p>		

Мера 3.4.1.

Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет

Процењена вредност: 1.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Континуирано

Мера 3.4.2.

Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет

Процењена вредност: 1.000.000 РСД/годишње

Извори финансирања: Буџет општине, екстерно

Временски рок: Континуирано

Мера 3.4.3.

Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет
Процењена вредност:	500.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Континуирано

Мера 3.4.4.

Унапређење система заштите жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за друштвене делатности, финансије и буџет, Центар за развој услуга социјалне заштите и организације цивилног друштва
Процењена вредност:	1.000.000 РСД/годишње
Извори финансирања:	Буџет општине, екстерно
Временски рок:	Континуирано

Приоритетни циљ 4.1.

Дигитализација и успостављање отворене управе

Индикатори	Почетна вредност	Циљана вредност
Број развијених е-услуга на порталу е-Управе	0	10

Опис приоритетног циља

Дигитализација све више постаје неопходност и реалност јавне управе, укључујући и локалну самоуправу. Дигитализација представља најбољи начин да се понуде боље јавне услуге, да локална администрација буде бржа, ефикаснија и спремнија да одговара на захтеве грађана и привреде.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

Мера 4.1.1.

Креирање е-услуга на основу потреба локалног становништва

Носилац мере:	Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове
Процењена вредност:	није примењиво
Извори финансирања:	није примењиво
Временски рок:	средњи

Мера 4.1.2.

Промоција и подршка креирању електронских идентитета грађанки и грађана Прибоја (е-грађанин)

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове

Процењена вредност: није примењиво

Извори финансирања: није примењиво

Временски рок: средњи

Мера 4.1.3.

Анализа, унапређење и оптимизација административних поступака

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове

Процењена вредност: 1.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерно

Временски рок: средњи

Мера 4.1.4.

Унапређење механизма за сарадњу са ОЦД и укључивање јавности у доношења одлука

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове

Процењена вредност: није примењиво

Извори финансирања: није примењиво

Временски рок: кратак

Приоритетни циљ 4.2.

Унапређење управљања подацима, отварање података и примена „Smart City“ решења

Индикатори	Почетна вредност	Циљана вредност
Број сетова отворених података на Националном порталу отворених података	9	50

Опис приоритетног циља

Прибој покушава да ухвати корак са савременим трендовима и да унутар локалне инфраструктуре имплементира неке карактеристике паметног града. Намера и тенденција општине је да ради на увођењу концепта паметног града у своју локалну средину за добробит грађана. Учешће у пројектима који за циљ имају отварање података одличан је инструмент за отварање сетове података важних за локалну заједницу.

Везе и доприноси циљевима одрживог развоја

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

Мера 4.2.1.

Сандардизовање поступака и процедура за генерисање података за које је надлежна локална самоуправа и успостављање локалних информационих платформи на принципу „open by design“

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове

Процењена вредност: 1.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерно

Временски рок: средњи

Мера 4.2.2.

Превођење свих постојећих регистара у отворен, машински читљив формат и објављивање на Националном порталу отворених података

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове

Процењена вредност: није примењиво

Извори финансирања: није примењиво

Временски рок: кратак

Мера 4.2.3.

Израда мапе пута за „smart“ Прибој

Носилац мере: Општина Прибој, Одељење за општу управу и заједничке послове

Процењена вредност: 2.000.000 РСД

Извори финансирања: Буџет Општине, екстерно

Временски рок: средњи

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2028.

Оквир за спровођење,
праћење спровођења,
извештавање и
вредновање Плана
развоја

8. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја

8.1. Институционалном оквиру за спровођење Плана развоја

Координационо тело за израду и праћење спровођења плана развоја општине Прибој оформљен је на основу одлуке Општинског већа о образовању Координационог тела за израду и праћење спровођења плана развоја општине Прибој за период од 2022. до 2028. године и тематских радних група²⁴. Ово тело по Одлуци, између осталог, има и следеће задатке:

- редовно праћење напретка у спровођењу Плана развоја;
- разматрање годишњих извештаја о напретку у спровођењу средњорочног плана пре њиховог упућивања у процедуру усвајања и објављивања;
- разматрање нацрта извештаја о спровођењу Плана развоја сачињеног након три године од почетка спровођења Плана развоја и упућивање Општинском већу на даље поступање;
- припрема процене о потреби ревизије Плана развоја и у случају оцене да је ревизија потребна, предлагање ревизије Плана развоја Општинском већу.

Одлуком је дефинисан и састав Координационог тела, кога чине председник, заменик председника и седам чланова.

Координационо тело треба да управља процесом спровођења, прати напредак на основу извештаја, одлучује о предлозима за решавање установљених проблема у спровођењу Плана, доноси корективне мере у случају да је остваривање мера или циљева угрожено, или предлаже евентуалну ревизије Плана и установљавање нових циљева и мера. Чланови Координационог тела имаће задужења и одговорности за имплементацију и праћење појединачних праваца развоја. Они ће посебно имати важну улогу у подршци појединим носиоцима мера када је у питању процес буџетирања а поготово аплицирању за екстерне изворе финансирања од чијег прибављања спровођење многих од најважнијих мера зависи.

Поред координационог тела, институционални оквир за спровођење и праћење спровођења чиниће и органи, институције и организације носиоце мера, како је то дефинисано Планом развоја. Носиоце мера су организациони делови управе и други актери под чију надлежност потпадају активности у вези са мерама дефинисаним у Плану развоја, јавна и јавна комунална предузећа, установе и/или организације чији је оснивач општина. Носиоци мера имају одговорност да у своје планове рада и финансијске планове уврсте утврђене мере и активности за чије спровођење су одговорни, да их спроводе, извештавају Координационо тело о резултатима спровођења тих мера и активности, утврде евентуалне проблеме у спровођењу мера и предложе опције за решавање тих проблема.

8.2. Финансијски неопходни за спровођење Плана развоја и начин њиховог обезбеђивања

²⁴ „Службени лист општине Прибој“ број 2/2021

За реализацију планираних мера из Плана развоја општине Прибој, у наредних седам година, биће неопходно обезбедити средства у висини од приближно 2,6 милијарди динара из сопствених и екстерних извора, а који укључују буџет Републике Србије, средства међународних финансијских институција, билатералну помоћ, комерцијалне кредите и средства из потенцијалних партнерстава са приватним сектором.

8.3. Праћење спровођења Плана развоја

Праћење (мониторинг) реализације мера дефинисаних Планом развоја општине Прибој је систем прикупљање и обраде података у вези са реализацијом мера. Сврха прикупљања и обраде података је упоређивање постигнутих резултата у оквиру сваке од мера, у односу на планиране. Праћење ће се вршити континуирано. Поред секундарних података из званичне статистике, прикупљаће се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају руководиоци одељења, у складу са надлежностима за конкретне мере и податке. Посебно ће се водити рачуна о јасном дефинисању улога и одговорности у делу прикупљања података, где ће овај посао бити дефинисан као системска активност, а не као једнократни задатак. Праћењем спровођења Плана развоја биће утврђено:

- Да ли се мере и приоритетни циљеви остварују по плану и ефикасно;
- Који ризици се јављају или очекују у остварењу учинака Плана развоја ЈЛС;
- Које одлуке треба донети у случају одступања од планираног;
- Да ли су планирани и остварени учинци и даље релевантни за остваривање визије.

8.4. Начин извештавања и верификација остварених резултата

Верификација учинка Плана развоја спроводиће се периодично, тако што ће се прикупљени подаци и информације добијени током спровођења Плана, анализирају и упоређују. Верификација се спроводи ради:

- Оцене релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости мера садржаних у плану развоја ЈЛС и
- Утврђивања степена промене који је настао спровођењем мера из Плана и степена достизања приоритетних циљева, а све у циљу преиспитивања и унапређења Плана развоја, односно утврђивања потребе за његовом ревизијом и бољим планирањем.

Ова врста анализе представља заправо накнадну (ex-post) анализу ефеката Плана развоја општине Прибој. Податке и информације за потребе вредновања достављаће органи и организације одговорни за спровођење мера из Плана развоја, као и Координационом телу. Осим тога, користиће се у анализама и други подаци и информације, прибављени из осталих извора, који могу бити од користи за бољу процену учинака Плана развоја општине Прибој.

У складу са Законом о планском систему, Општина има обавезу израде следећих извештаја у вези са Планом развоја:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу Плана развоја ЈЛС - на годишњем нивоу. Овај извештај представља реални приказ спровођења Плана развоја у претходној календарској години.

- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја општине Прибој - на трогодишњем нивоу. Овај извештај представља реални приказ учинака Плана, који су постигнути током спровођења предвиђених мера у трогодишњем периоду који је протекао.

За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему нацрта годишњег извештаја о спровођењу плана биће задужено Општинска управа. Нацрт годишњег извештаја о спровођењу упућује се Општинском већу на усвајање. Истеком сваке треће календарске године од доношења, Општинско веће биће одговорно да утврди предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја општине Прибој, који затим подноси на усвајање Скупштини општине Прибој, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока. Извештаји о спровођењу Плана развоја и извештаји о учинцима Плана биће објављивани на званичном интернет сајту Општине, најкасније 15 дана од дана усвајања. Од момента, када, у складу са Законом буде успостављен Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање (ЈИС), општина ће бити у обавези да наведене извештаје уноси у овај систем.

8.5. Ревизија плана развоја

Уколико се након усвајања извештаја о учинцима утврди потреба за ревизијом Плана развоја, истој ће се приступити у складу са процедурама које прописује Закон о планском систему. Према Закону, Општинско веће иницира ревизију постојећег Плана развоја, уз детаљно образложење разлога за ревизију. Одлуку којом се покреће ревизија постојећег Плана развоја, доноси Скупштина општине, а ток поступка за ревизију реализује се по процедури која је прописана и за усвајање Плана развоја.